Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען — היינט 10 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 4	Łódź, Niedziela 5 stycznia 1930	אכטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, ה׳ טבת תר״צ	Nr 4

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

19 מלוכות אויף דער קאנפערענץ אין האג

ענגלאנד געגען נייע אקופאציעס פון דייטשע געביטען

מינ. זאלעסקי וועגען דער האגער קאנפערענץ

האאג, 4. (ספ. טעל.) ביי דער בעטיילונג פון פארשטעהער פון 19 מלוכות האבען זיך אין האג אנגעהייבען די בעראטונגען פון דער צווייטער סעסיע פון דער ענטשעדיגונגס־קאנפערענץ.

דעם פארזיץ פיהרט דער בעלגישער פרעמיער נשאספאר, וועלכער בעגריסט די נייע רעלענאטען און בעעהרט דעם אנדענקען פון דעם פארשטארבענעם דייטשען מיניסטער שטרעזעמאן.

דער פוילישער פארשטעהער מראזאווסקי, האט איבערגעגעבען דער קאנפערענץ דעם טעקסט פון דער פויליש־דייטשער פערשטענדיגונג פון 31־טען אקטאבער 1929, און אין קורצע ווערטער האט ער ארומגערערט די ענטשטעהונג פון דאזיגען אפמאך.

די רעדע פון פוילישען פארשטעהער איז מיט צופרידענהייט אויפגענומען געווארען מצד די אנוועזענדע.

דאן זענען געשאפען געווארען צוויי קאמיסיעס: איינע פאר די דייטשע ענטשעדיגונגען, און די צווייטע פאר די ענטשעדיגונגען פון די מזרחדיגע מלוכות. צוליב דעם, וואס צו דער ערשטער קאמיסיע געהערען נאר די 6 מלוכות וואס האבען זיך בעטייליגט אין איבערבייטען דעם יאנג־פלאן, האבען די פארשטעהער פון די איבריגע מלוכות מיט׳ן רומענישען מיניסטער טיטולעסקו געפאדערט מען זאל זיי אויך צולאזען אין דער קאמיסיע. די פאדערונג איז אפגעווארפען געווארען. פרעמיער טארדיע האט היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט סנאודענען און עס איז געקומען צו א פולשטענדיגען הסכם אין אלע פראגען.

דער יאנג־פלאן איז אנערקענט געווארען פאר אונבעריהרליך.

האאג, 4. (אטעא.) פון מאסגעבענדע קרייזען פון דער ענגלישער דעלעגאציע טיילט מען מיט, אז די ענגלישע רעגירונג וועט אויף דער האאגער קאנפערענץ זיין ענטשידען געגען וועלכער ס׳איז ענדערונג פון יאנג־פלאן, וואס זאל מאכען מעגליך נייע סאנקציעס. די ענגלישע רעגירונג איז דורכאויס געגען א נייער אקופאציע פון דייטשע געביטען.

אנ׳עהנליכע טענדענץ הערשט אויך אין דער בעלגישער דעלעגאציע.

האאג, 4. (אטאז.) יוי מ׳רעכענט וועט אלס פרעזידענט פון דער אינטערנאציאנאלער צאהלונגס־באנק בעשטימט ווערען אן אמעריקאנער.

ווארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער ספיעציעלען קארעספאנדענט).

דער אויסערן־מיניסטער זאלעסקי האט היינט צונויפגערופען א פרעסע־קאנפערענץ אויף וועלכער ער האט צוו. אנדר. גערעדט וועגען דער האאגער קאנפערענץ. ער האלט אז די קאנפערענץ וועט ברענגען צו א דייטשער לאקארנא, וואס וועט שאפען א דערנעהענטערונג צווישען דייטשלאנד מיט פראנקרייך. נאטירליך, אז דאס וועט נישט געשעהען צום שאדען פון פוילען. אגב האט ער וועגיג קאנפערירט מיט בריאנען. אמת, ס׳וואקסען אויס געוויסע שטרייט פראגען, אבער זיי ווערען אלע אויסגעגליכען אין אן אטמאספערע פון פריינדשאפט.

פראנצויזישע זשורנאליסטען אין פוילען און די פוילישע אין פראנקרייך, וואלטען געקענט פיל מיטווירקען צום וואויל פון ביידע צדדים.

גרויסע שטורעמס איבער ענגלאנד

אנגעפשטעלט דעם לופט-פערקעהר

לאנדאן, 4. אטעא.) איבער א גרויסען טייל פון ענגלאנד האבען זיך ווידער אריבערגעטראגען שטארקע שטורעם־ווינטען. אין פיל ערטער האבען די שטורעמס אנגעמאכט א גרויסען שאדען. פיל שיפען האבען זיך צוליב׳ן שטורם געפינען אין נויט. דער לופטפערקעהר האט געמוזט אפגעשטעלט ווערען

די דימיסיע פון טשיטשערינ׳ען

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) מארגען 8 א זייגער אינדערפריה קומט אן קיין ווארשא, אויפ׳ן וועג פון בערלין קיין מאסקווע, דער סאוויעטישער אויסערן מיניסטער טשיטשערין.

טשיטשערין וועט זיך אין ווארשא נישט אפשטעלען, און ער וועט אפילו נישט פערלאזען דעם וואגאן.

אויפ׳ן וואקזאל וועלען טשיטשערינען בעגריסען דאס פערסאנאל פון דער סאוויעטישער מיסיע.

מאסקווע, 4 (ספ.טעל.) די דימיסיע פון טשיטשערינ׳ען איז שוין א בעשטעטיגטע זאך. באלד ווי טשיטשערין וועט קומען קיין מאסקווע, וועט די פראגע אפיציעל ערלעדיגט ווערען.

גרויסע ארעסטען אין מאסקווע

מאסקווע, (ספ. טעל.) אין מאסקווע זענען אדורכגעפיהרט געווארען מאסען ארעסטען אין די געשעפטען און קאאפעראטיוון פון לעבענס מי־טעל-פראדוקטען.

עס זענען ארעסטירט געווארען איבער 100 פערזאן פון די רייכסטע סוחרים, ווי אויך אייניגע לייטער פון די קאאפעראטיוון. זיי ווערען בעשולדיגט אין בעהאלטען פראדוקטען צו ספעציעלע צוועקען.

נקמה פון א לאקאטאר

רייסט אויף דאס הויז מיט דינאמיט

פאריז, 4. (אטאז.) א שטיינבורארבייטער, וועלכער איז ארויסגעווארפען געווארען פון זיין דירה האט גענומען פון זיין בעלעבאס נקמה אויף א מוראדיגען אופן. ער האט אונטערן הויז אונטערגעלעגט פינף דינאמיט־פאטראנען און געבראכט צו אן עקספלאזיע. דאס גאנצע הויז איז געפלויגען אין דער לופט. דער לאקאטאר איז דערהרגעט געווארען. עס זענען פערהאן פיל פערוואונדעטע.

גאלד פון אמעריקא קיין פראנקרייך

ניו-יארק, (ספ.טעל.) אויף דער שיף „בערענגאריא" געהט מארגען אפ קיין פראנקרייך דער ערשטער טראנספארט גאלד.

דאס גאלד אויף א סומע פון 7,25 מיליאן דאלאר איז בעשטימט פאר די פראנצויזישע באנק-אינסטיטוציעס.

Dr. med. LAJCHTER

צאהן-כירורג

Chor. szczęk, dziąseł, podniebienia, języka i t. p.

przeprowadził się

na ZIELONĄ 9, I p. front, **tel. 149-66**

od $1^1/_2$–5 po poł. 8333

ELEKTROWNIA ŁÓDZKA

podaje do wiadomości Pp. Odbiorców energji elektrycznej na **OGRANICZNIKI,** iż ostateczny termin uregulowania należności za **rachunki I-go kwartału (białe),** to jest za czas od **1 stycznia 1930 r.** do **1 kwietnia 1930 r. upływa dnia 10 stycznia r. b.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu, bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie, uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek biały za IV kwartał 1929 roku.

DYREKCJA

ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO

Spółka Akcyjna.

1439

א יובגערמאז

מט ערשטקלאסיגע רעפע־רענצען, מיט קויציע, געווער־בית אין א ביטשריפטען־ביורא, זוכט א בעשעפטיגונג אין א ביורא, באנק, פראייוו, געוועלש. אינסטיטוציע. עס קען אויך זיין אויף שעה׳ן. אפערטען אין ארם. פון דער צייטונג אונטער „K. L."

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אן פון 6–8 אווענד

לאדזער יודישער הילפס-פעראיין „נותן-לחם" סאלבא — 14 — | פאלנאצנא 29 | טעגליכע קיך

דערמיט זענען מיר מודיע, אז זונטאג, דעם 12-טען סטיטשען ד. י. א׳ ויחי, 4 א זייגער נאכמיטאג צום ערשטען טערמין און 6 א זייגער צום צווייטען טערמין ביי יעדער צאהל מיטגלידער קומט פאר די

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג. 2) וואהלען פון א פארזיצענדען און אסעסארען, 3) בעריכט פון קאסע-בעשטאנד און רעוויזיאנס-קאמיסיע, 4) טעטיגקייטס-בעריכט, 5) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1930, 6) וואהלען פון א פערוואלטונג, 7) פערשידענעס.

די מיטגלידער, וואס ווילען נישט פערלירען זייער שטים-רעכט ווערען געבעטען ארייצוטראגען זייער מאנאטס-בייטראג.

די פערוואלטונג

אחרי מחלה כבדה וממושכה נפטר בשם טוב החסיד המפורסים

נ״ע יוסף בנימין ב״ר פנחס הלוי ז״ל

ראזענבלום

(הנקרא ר׳ יוסף אפאטשנער)

בשות שבעים וארבע לימי חיו.

הלויתו למנוחת עולמים תהי׳ היום יום א׳ פרשת ויגש בשעה 11.30 בבוקר מבית האבל נארוטאוויטשא (דזשעלנא) 24.

המתאבלים עליו

אשתו, בניו, בתו, חתנו, כלתיו, נכדיו, ניניו וכל משפחתו.

Dr. med.

J. Sadokierski

סטאמאטאלאג

ספעציאל-ארצט פאר מויל- און קיפער-כירורגיע

צאהנפלייש - קראנקהייטען

רענטגען-דיאגנאסטיק. נעהמט אן פון 3–7.

פיעטריקאווער 164, טעל. 27-83

בעקאנטמאכונג.

היינט, זונטאג, פ׳ ויגש ה׳ טבת, קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26, 6 א זייגער אווענד

א התחלת הספר-תורה-פייערונג

מיט דער בעטייליגונג פון שטאט=חזן ה׳ עוזר ווינאגראד מיט א כאר אונטער דער לייטונג פון ה׳ רובין, און אנ׳ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון נעבר. טויבע, צו וועלכער מיר לאדען איין אלע מיטגלידער און סימפאטיקער.

ועד החברה „אהבת בחורים" בלודז.

דיסקוסיע איבער ווירטשאַפטליכער לאַגע

אויף דער זיצונג פון בודזשעט־קאָמיסיע

רעדע פון רעפּ. ראָזמאַרין וועגען דער ביטערער נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג

פערגרעסערט דעם אומזאַץ שטייער אויף 25 מיליאָן זל.

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט).

אויף דער פרייטאָג־נאַכטיגער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע זענען געהאַלטען געוואָרען וועהר שאַרפע רעדעס וואָס האָבען אויף א בולטען אופן כאַראַקטעריזירט די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין לאַנד.

דער ערשטער האָט גערעדט רעפּ. ראָזמאַרין. (אויספיהרליך ברענגען מיר די רעדע אויף דער 4־טער זייט).

רעדע פון וויצע־מיניסטער גראַדינסקי

נאָך רעפּ. ראָזמאַרינס רעדע נעהמט א וואָרט וויצע־מיניסטער גראַדינסקי. וועלכער ענטפערט רעפּ. ראָזמאַרין.

ער ווייזט אָן, אז נאָך דעם, ווי עס איז פערקלענערט געוואָרען דער מאַריף פאַר די פירמען, וואָס פיהרען האַנדעלס־ביכער ד.ה. פון 1־טען יאַנואַר 1927 איז דער אומזאַץ געשטיגען.

רעפּ. דיאַמאַנד: אויב אזוי, שאַפט איינגאַנצען אָפּ דעם שטייער, וועט דער אומזאַץ נאָך מעהר שטייגען.

וויצע־מיניסטער גראַדינסקי: אין יאָהר 1924 האָט דער אומזאַץ בעטראָפען 10.7 מיליאַרד, אין יאָהר 1925 — 11,2, 1926 — 13.8, אין יאָהר 1927 — 18,4 און אין יאָהר 1928 — 22,2 מיליאַרד.

רעפּ. ראָזמאַרין: פונוואַנען האָט איהר גענומען די דאָזיגע ציפערען?

רעפּ. דיאַמאַנד: אויפ'ן יסוד פון די דאָזיגע ציפערען האָט מען בעשטימט די שטייערן.

רעפּ. ראָזמאַרין: דאָס איז א פיקציע, דאָס איז גענומען גלאַט ציפערען.

וויצע־מיניסטער גראַדינסקי: מעגליך אז דער הער רעפּ. וואָלט געהאַט רעכט, ווען די צאָהל פון די אונטערנעהמונגען וואָלטען זיך פערקלענערט אין דער ווירקליכקייט, האָבען זיי זיך מאַקע אין יאָהר 1925 פערקלענערט, אָבער אין די יאָהרען: 1926, 1927 און 1928 זענען זיי כסדר געשטיגען.

רעפּ. ראָזמאַרין: איהר רופט אָן א האַנדעלס־אונטערנעהמונג, אויב איינער פיהרט אויף א וועגעלע אַביסעל עפּעל. מען ערקלערט איהם, אז ער האָט געמאַכט אַן אומזאַץ אויף פינף טויזענד זל. הגם ער האָט דאָס נישט געמאַכט און שפּעטער נעהמט מען פאַר איהם צוזאַמען בכדי ער זאָל קענען בעצאָהלען דעם שטייער.

וויצע־מיניסטער גראַדינסקי: אויב עס געשעהן אזעלכע מיסבראַוכען, בעט איך מיר זיי געבען פאָר־צושטעלען, ווייל דאָס איז נישט אין אָרדנונג.

רעפּ. ראָזמאַרין: איהר קאָנט נישט רעכענען דעם האַנדעלס־אומזאַץ, א הויך די האַנדעלס־אונטערנעהמונגען, וואָס פיהרען ביכער.

וויצע־מיניסטער גראַדינסקי: אויף דעם איז פערהאַן אַן עצה, איינצופיהרען האַנדעלס־ביכער. מיר שטרעבען הערצו איינפיהרענדיג איינס און א האַלב פּראָצענט פונ'ם אומזאַץ פאַר די אונטערנעה־מונגען וואָס פיהרען האַנדעלס־ביכער. וואָס שייך די הורטאָווניקעס, וואָס פיהרען נישט קיין ביכער, מאַכען מיר פאַר זיי יעדעס יאָהר הנחות.

רעפּ. ראָזמאַרין: איהר רעדט נאָר וועגען די הורטאָווניקעס, אָבער אזעלכע זענען פערהאַן אינ־גאַנצען פינף פּראָצענט. איך אָבער האָב גערעדט וועגען די ברייטע מאַסען, וועגען וועלכע עס האָט אייך געערט קושניעריש.

עס נעהמט דאַן א וואָרט רעפּ. טשעטווערטינסקי, וועלכער ווייזט אָן אז דער פעהלער פון געוו. מיניסטער טשעכאָוויטש איז געווען דאָס, וואָס ער האָט נישט געהאַט קיין גענויען פינאַנציעלען פּלאַן און טרעפענדיג א יאָהר פון זעהר גוטע הכנסות, האָט ער זיי נישט געקענט אַנאַליזירען. ער האָט זיך איינגערעדט אז ער האָט די הכנסות און מען האָט איהם געהייסען, אָדער ער האָט זיך אַליין בעמיהט די הכנסות ווי אמגיכסטען אויסצוגעבען.

רעפּ. טשעטווערטינסקי ווייזט ווייטער אָן, אז די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון דער בעפעלקערונג איז פשוט א קאַטאַסטראָפאַלע. די נידריגע פרייזען פון די לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען פערקלענערען די דורכשניטליכע יעהרליכע הכנסה, פון דעם קלע־נערען לאַנדווירט אויף פינף הונדערט זל. און דאָס רופט זיך אָפּ אויף א אומגערעכטען אופן אויף דער גאַנצער ווירטשאַפט.

עס רעדט דאַן רעפּ. דיאַמאַנד, וועלכער ווייזט אָן אז בכדי צוצופּאַסען דעם בודזשעט צו די הער־שענדע בעדינגונגען אין פוילען, וואָלט מען געמוזט זיך פערשטענדיגען מיט'ן קריגס־מיניסטעריום. ער זאָגט זיך ארויס, דערפאַר, אז דער סיסטעם פון דער מיליטערישער ארגאַניזאַציע זאָל געענדערט ווערען, אזוי ווי דאָס איז געשעהען אין פראַנקרייך. דאָס וואָלט ביליגער געמאַכט דעם גאַנצען אַפּאַראַט.

רעפּ. דיאַמאַנד זאָגט זיך אויך ארויס פאַר פערענדערונגען ווי אמגיכסטען דעם צאָל־קריג מיט דייטשלאַנד.

ער רעדט דאַן וועגען דער לאַגע פון די יודישע סוחרים, און ווייזט אָן, אז דאָס וואָס ראָזמאַרין האָט גערעדט וועגען די יודישע סוחרים איז אויך חל אויף די נישט־יודישע סוחרים. צום סוף טרעט ער ארויס געגען דעם ווילקירליכען בעשטימען פון אומזאַץ.

רעדע פון פינאַנץ=מיניסטער מאַטושעווסקי

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט).

אויף דער נאָכמיטאָג־זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע האָבען נאָך גערעדט די רעפּוטאַטען קאָזלאָווסקי, ראַמאַצקי און לוצקי.

צום סוף האָט געהאַלטען א רעדע פינאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי. ער רעדט ארום די טעטיגקייט פון די ביז־איצטיגע פינאַנץ־מיניסטאָרען און ערקלערט, אז זייער ארבייט האָבען אין א גרעסערער אָדער קלענערער מאָס געלעגט דעם פונדאַמענט צו דער איצטיגער ארבייט.

ווען נישט זייער ארבייט, זאָגט מיניסטער מאַטושעווסקי, וואָלט מען איצט נישט דאָ אזוי רוהיג געקענט שמועסען, צוליב דעם וואָס איך דער גאַנץ פערזענליך, נאָר אין מיין אייגענעם נאָמען, וועל איך מיר ערלויבען אויסצורעכענען זייערע וויכטיגסטע פערדינסטען אזוי ווי איך זעה עס.

ה' וולאַדיסלאַוו גראַבסקי האָט אונז איבערגעלאָזט א ירושה די באַנק פּאָלסקי און דעם כפּירט־מאַנאָפּאָל. ווי אזוי עס וואָלטען אויסגעזעהען אונ־זערע פינאַנצען, ווי אזוי עס וואָלט אויסגעזעהען אונזערע גאַנצע עקאָנאָמישע ארבייט, אָהן דער באַנק פּאָלסקי, קאָנט איהר זיך אַליין פאָרשטעלען. ה' י. מיכאַלסקי האָט נאָך א שווערען און אָפט טראַגישען קאַמף ערוואָרבען פאַר דער מלוכה דעם טאַבאַק־מאָנאָפּאָל. ה' זדזיעכאָווסקי האָט געמאַכט דעם ערשטען טריט צו דערגרייכען דאָס גלייכגעוויכט פון בודזשעט צום סוף. ה' טשעכאָוויטש האָט איבערגעלאָזט נאָך זיך צוויי ריזיגע פערדינסטען — דאָס גלייכגעוויכט פון בודזשעט און א סטאַבילע וואַלוטע.

און דעריבער גלייב איך, זאָגט ווייטער מיניסטער מאַטושעווסקי, אז מיין גרעסטער פערדינסט, אויב עס איז פערהאַן אזעלכער, איז דאָס, וואָס איך האָב ביז איצט נישט קאַליע געמאַכט פון דער ירושה פון מיינע פאָרגענגער און איך וועל זיין צופרידען אויב איך וועל זי קענען דערהאַלטען ביז צום סוף פון מיין טעטיגקייט.

אנגענומען דעם בודזשעט

פון פינאַנץ=מיניסטעריום און פון מיניסטאָרען=ראַט

אינצידענט מיט דעפּוטאַט פוטעק

וואַרשא, 4. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע איז בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט. אין דער זיצונג האָט זיך אויך בעטייליגט פרעמיער באַרטעל.

דער רעפערענט רעפּ. קאָרנעצקי (נ.ר.) טראָגט אריין א פאָרשלאַג צו פערקלענערען דעם דיספּאָזיציע־פאָנד אויף פופציג טויזענד זלאָטעס און צו שטרייכען די 70 טויזענד זלאָטעס אויפ'ן סעקרעטאַריאַט פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט.

רעפּ. קאָרנעצקי האָט אויך ארומגערעדט די פראַגע פון דער פּוילישער טעלעגראַפען־אַגענטור (פּאַט) פעסטשטעלענדיג, אז די דאָזיגע אינסטיטוציע האָט אין פערגאַנגענעם בודזשעט געהאַט א דעפיציט פון 831,124 זל.

פרעמיער באַרטעל נעהמט א וואָרט און מאַכט אויפמערקזאַם, אז דער רעפערענט האָט אין פיל פראַגען זיך נישט אינפאָרמירט ביים פרעמיער.

רעפּ. קאָרנעצקי: דער פרעמיער אמטירט ערשט זייט איינינגע טעג.

פרעמיער באַרטעל: יעדער פרעמיער וואָלט געגעבען די אינפאָרמאַציעס.

פון לינקס הערט זיך א צווישענרוף, אז מען האָט די רעפערענטען נישט געוואָלט געבען קיין אינ־פאָרמאַציעס.

אין דער דיסקוסיע, וואָס עס האָט זיך שפּע־טער ענטוויקעלט, האָט רעפּ. טשאַפּינסקי אנגע־וויזען אויף דעם פאַקט, אז עס ווערט אויסגעבויט א נישט־אָפיציעלע רעגירונגס־פּרעסע. אין [illegible] איז [illegible] געוואָרען דער „רזעניק פּאָמאָרסקי“, פאַר וועלכע די פּאָליציי האָט אויפגענומען אַבאָ־נענטען.

רעפּ. טשאַפּינסקי ציטירט ווייטער דריי צירקו־לאַרען פון יוסטיץ־מיניסטעריום, וואָס עמפּפעה־לען די צייטונגען „נאָווי קורייער פּאָלסקי“, „עפּאָקאַ“ און „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“ אלס די צייטונגען אין וועל־כע עס דאַרפען פערעפענטליכט ווערען די בע־קאַנטמאַכונגען פון דער מאַכט. איצט ווערען די האַנדעלס־רעגיסטערן, ליציטאַציעס, אַנאָנסען פון קאָמאָרניקעס פערעפענטליכט אין דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ“. דער רעדנער פרעגט אין דעם פרעמיער אויב ער האָט ברעה צו טאָלערירען אזא צושטאַנד.

רעפּ. טראַמפּטשינסקי בעגריסט דעם צירקו־לאַר פון פרעמיער־מיניסטער באַרטעל וועגען די בע־אַמטע. ער ווייזט אָן אז הכרעה בעאַמטע הוליען אין נאַכט־לאָקאַלען און מ'שמועסט אז דאָס קומט פאַר א יפ'ן חשבון פון די דיספּאָזיציע־פאָנדען. ער וואַרפט אויך פאָר אז א געוויסער מיניסטער האָט זיין דיספּאָזיציע־פאָנד פערוועגדעט פאַר זיך און פאַר זיין פרוי.

צום סוף פאָדערט ער צו אָרגאַניזירען די קאָ־מיסיע צום קאַמף מיט מיסבראַוכען.

האַזומעק (דייטשע פראַקציע) האָט נישט קיין צוטרוי צו דער רעגירונג, פון פּראָפ. באַרטעל, ווייל דער פרעמיער האָט שוין אַמאָל געגעבען הבטחות וועלכע ער האָט אָבער נישט געהאַלטען.

כרוצקי (אוקראַאינער) ערקלערט, אז ער וועט שטימען געגען דיספּאָזיציע־פאָנד פון מיניסטאָרען־ראַט. ער פאָדערט אַפּצושאַפען די לוקסוס־אויטאָ־מאָבילען אין די סטאַראָסטווען און אָרגאַניזירען די קאָמיסיע צום קאַמף מיט די מיסבראַוכען.

בעת דער אַפּשטימונג איבער'ן בודזשעט איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערגרעסערען די הכנסה פון אומזאַץ־שטייער מיט 25 מיליאָן זל. און די הכנסה פון שטראַף און עקזעקוציעס אויף צעהן מיליאָן זל. דער בודזשעט פון פּרעזידיום פון מי־ניסטאָרען־ראַט איז אנגענומען געוואָרען.

דאַן האָט מען געוואָלט איבערגעהן צום רע־פערירען דעם בודזשעט פון אינערן־מיניסטעריום. רעפּוטאַט פוטעק פון ווזוואָלעניע, וועלכער האָט דעם בודזשעט געזאָלט רעפערירען, האָט ער־קלערט אז ער זאָגט זיך אָפּ צו רעפערירען, ווייל ווי ס'האָט איהם ערקלערט א רעפּוטאַט פון ווזוואָלעניע, האָט דער דעפּאַרטאַמענט דירעקטאָר רודז ערקלערט, אז אויב פוטעק וועט קומען, וועט ער איהם אראָפּשלייפערן פון אלע טרעפּ... פרע־מיער באַרטעל בעט, אז רעפּ. פוטעק זאָל אנרופען דעם נאָמען פון רעפּוטאַט און פערזיכערט אז ער וועט דעם ענין אויפקלערען.

רעפּ. פוטעק האָט דאַן ערקלערט, אז ער וועט דעם בודזשעט רעפערירען.

פרעמיער באַרטעל בעזוכט אין זשורנאַליסטען קלוב אין סיים

וואַרשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) פרעמיער באַרטעל איז היינט גע־קומען אין קלוב פון די סיים־בעריכטערשטאַטער און אָפּגעהאַלטען א שמועס מיט די זשורנאַליסטען. דער פרעמיער האָט ערקלערט, ער ווייסט, אז ס'וואַרט אויף איהם נישט קיין לייכטע ארבייט און זיין וועג וועט נישט בעשטרייט ווערען מיט רויזען. ער וואָלט זיכער געוואָלט זיין טעטיג אין דער וויסענשאַפט, ער פיהרט אָבער אויס דעם בעפעהל, הגם ער וואָלט זיך בעגנוגענד מיט א פיל בעשיידענער אמט. ער האָפט אז די פּרעסע וועט איהם מיטהעלפען. פון זיין זייט וועט דער פרעמיער זיך בעמיהען צו פערלייכטערן דער פּרעסע איהר ארבייט.

א טראַגישער קינדער־אויספלוג

9 דערהרג'עט און 16 שווער פערוואונדעט

ניו־יאָרק, 4. (ספּ. טעל.) אין מאָנטערעי אין שטאַט מעהיקאָ, איז אן עקספּרעס ארויפגעפאָ־רען אויף אן אויטאָבוס וואָס האָט געפיהרט א קינ־דער־אויספלוג. דער לאָקאָמאָטיוו האָט געשלעפּט דעם אויטאָבוס אויף א שטח פון הונדערט מעטער. אויף די שינעס זענען געלעגען 25 קינדער, וואָס זע־נען ארויסגעפאַלען פון אויטאָבוס בעת דער קאַטאַס־טראָפע.

בעת מען האָט די קינדער איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל האָט זיך ארויסגעוויזען, אז 9 קינדער לעבען שוין נישט און די איבעריגע זענען שווער פער־וואונדעט.

צאָהן=ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראַנקהייטען.
ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון.
נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

לאָדזשער קאַמעראַל־טעאַטער „אַרט“ אל. 1. מאַי 2 פריהער ענגעל, זאַל
קינסטל. לייט. מ. בראַרערזאָן, דיר. י. סטרוגאַטש, קאַס. ד. ביינעלמאַן
היינט, זונטאָג, דעם 5 טען 2 פאָרשטעלונגען:
„קוים מיט צרות“
16 שלאַגער־נומערן 16 / אנהויב 7.45 און 10 אין אָוונד
בילעטען ביי דער קאַסע פון טעאַטער פון 11—1 און פון 3 נאָכמ.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

לעכער מאַשינאַוס
ווערען אָנגענומען אויסצו־נייהען צו ביליגע פרייזען
ביי ג. נאָרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

PEPEGE
קאַלאָשען און שניעגאַוצעס
צו פאַבריקס־פרייזען
צו בעקומען ביי דער פירמע
בערגער און פלאַטאַ
לאָדזש נאַוואָמיעיסקאַ 3, אין הויף, נעבען 32.

פויליש=דייטשער האנדעלס=טראקטאט

ווערט שוין די טעג ענדגילטיג ערלעדיגט ווערען

ערקלערט אויסערן=מיניסטער זאלעסקי

ווארשא, 4 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין א געשפרעך מיט אייער קארעס-פאנדענט האט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי ערקלערט, אז אין פערלויף פון יאנואר וועט ער זיך בעמיהען א סוף צו מאכען מיט די פערשלעפ-טע אונטערהאנדלונגען וועגען דעם פויליש דייט-שען האנדעלס-טראקטאט. די פראגע וועט ענט-גילטיג דעצידירט ווערען מיט אזא אדער אנ'אנ-דער אויסגאנג.

מארשאל פילסודסקי צוריקגע-קומען קיין ווארשא

ווארשא, 4. (טעלעפאניש).
היינט איז צוריקגעקומען פון קריניצא קיין ווארשא דער מארשאל פילסודסקי. אויפ'ן וואקזאל האבען דעם מארשאל בעגריסט פרעמיער בארטעל, און דער בעגלייטונג פון אינערן-מיניסטער יוזעווסקי.

סיים-מארשאלעק דאשינסקי

רופט צוזאמען די קאנסטיטוציע=קאמיסיע

ווארשא, 4. (טעלעפאניש).
סיים-מארשאלעק דאשינסקי האט איבערגע-שיקט דעם פרעזעס פון דער קאנסטיטוציע-קאמי-סיע, דעם דעפ: וו. מאקאזיסקי, פאלגענדען בריף: איך בעט דעם פרעזעס צוזאמענצורופען אין דער נעהנטסטער צייט א זיצונג פון דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע מיט'ן ציל אנצוהייבען די ארבייטען איבער די קאנסטיטוציע-פראיעקטען.

דער פרעסע-דעקרעט ווערט אפגעשאפט

ווארשא, 4. (טעלעפאניש).
ווי מען שמועסט אין די פאליטישע קרייזען, וועט געביכען אין „רזעג. אוסטאוו" פערעפענטליכט ווערען א סיים-בעשלוס לויט וועלכען דער פרעסע-דעקרעט פון 10-טען מאי 1927 וועט בטל ווערען.
גלייכצייטיג וועט די רעגירונג אריינטראגען אין סיים א נייעם פרעסע-דעקרעט.

די עליה קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש). לויט דער אפיציעלער סטאטיסטיק זענען אין נאוועמבער אריינגעפאהרען קיין א"י 620 יודען, 102 קריס-טען און 8 מוזולמענער; ארויסגעפאהרען פון א"י פאר יענער צייט זענען: 204 יודען, 109 קריסטען און 47 מוזולמענער.

סילוועסטער אין ארץ-ישראל

ירושלים, 4 (י. ט. א. טעלעגראפיש). צוליב חנוכה איז די בעוועגונג אין מסחר אביסעל לעבעדיגער געווארען, בפרט אין תל-אביב. די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז פיל קריסטליכע אראבער האבען היי-יאהר נישט געפייערט דעם סילוועסטער צוליב דעם, וואס זיי ליידען שטארק פונ'ם הערשענדען אימפעריאליזם און ציוניזם.

עמיר אבדולאה אין לאנדאן

ירושלים, 4 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אראבישע צייטונגען טיילען מיט, אז עמיר אברו-לאה איז ארויסגערופען געווארען קיין לאנדאן.

אינספעקציע-רייזע פון קאלא-נעל קיש

ירושלים, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע קא-לאנעל קיש און דער פערטרעטער פון דער אמע-ריקאנער סעקציע פון דער יודישער אגענץ העק-סטער זענען ארויסגעפאהרען אויף אנ'אינספעקציע רייזע איבער צפון-א"י. זיי וועלען בעזוכען אויך צפת.

פראצעס פון 11 יודען

פאר ערמארדען אראבער

ירושלים, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין גיכען וועט זיך אנהויבען די 2-טע געריכטס-סעסיע פאר די בעשולדיגטע אין אנטיילנעמען אין די אונרוהען. צווישען אנדערען וועלען 11 יודען געמשפט ווערען אין ערמארדען אראבער.

פערקלענערט דעם טאנאזש פון יודישען עקספארט

ירושלים, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די אראבישע שיף-אייגענטימער אין יפו, וועלכע פיה-רען דעם פאמעראנצען-עקספארט האבען געהאט אנ'אפמאך מיט די יודען לויט וועלכען די יודען האבען געהאט 30 פראצ. פונ'ם עקספארט-טאנאזש. איצט האבען זיי דעם יודישען טאנאזש פערקלע-נערט ביז 20 פראצ.
אין חיפה געפינט זיך אין יודישע הענט 80 פראצ. פונ'ם טאנאזש.

די ענגלישע רעגירונג בעשעפ-טיגט זיך מיט די פראגען,

וועלכע ס'האבען בעריהרט באלפור, לאיד דזשארזש און גענ. סמוטס

לאנדאן, 4 (י.ט.א. טעלעגראפיש). „דיילי מייל" פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל, לויט וועלכען די רעגירונג האט זיך אנגעהויבען בעשעפטיגען מיט דער פראגע, וואס האבען ארויסגערוקט די 3 גרויסע מלוכה-לייט (לארד באלפור, לאיד דזשארזש און גענעראל סמוטס) וועגען אויספארשען די פאליטיק, וועלכע דארף געפיהרט ווערען דורך ענגלאנד אין ארץ-ישראל. די צייטונג האלט, אז דער ענין איז זעהר וויכטיג און די ארבייט דארף וואס שנעלער געטון ווערען.

העץ-קאמפאניע געגען דער פראנצויזישער מאכט אין ביירות

ביירות 4 (י. ט. א. טעלעגראפיש). די אראבישע פרעסע אין ביירות פיהרט לעצטענס א שטארקע העץ-קאמפאניע געגען דער פראנצויזישער מאכט, אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען 2 אראבישע רעדאקטארען פערמשפט געווארען אויף תפיסה.

פאהרט נישט קיין בראזיליען

דארט איז אונמעגליך צו בעקומען ארבייט

ווארשא 4 (יט"א) דער „עמיגדירעקט" ווארענט, אז יודען אהן בעשעפטיגונג און קאפי-טאלען זאלען נישט פאהרען קיין בראזיליען, וואו ס'איז אוממעגליך צו בעקומען דארט ארבייט.
די ווארנונג ווערט געמאכט דערפאר, ווייל אין 1929, איז געווען א פערגרעסערטע עמיגראצ-יע קיין בראזיליען און אלע איינוואנדערער זענען דארט ארבייטסלאז.

א באהן-קאטאסטראפע אין קוטנא

8 פערזאן פערוואונדעט, דערונטער דריי שווער

קוטנא 4 (טעלעפאניש) בעת דעם מאנעוו-רירען איז א לאקאמאטיוו ארויפגעפאהרען אויף א דינסט-צוג, וואס איז בעשטאנען פון צוויי וואַ-גאנען און א לאקאמאטיוו. עס זענען שווער פער-וואונדעט געווארען דער אינזשינער סושינסקי, דער ארבייטער פזשעזדזיק און דער ביוראליסט סאלפער א חוץ דעם זענען פערוואונדעט געווארען דער נאטשעלניק פון דער לאקאמאטיוון אפטיי-לונג אינזש. כלודזינסקי, א יונגעל און נאך 3 פערזאן.

200 דאלאר פאר יווא אסיג-נירט טשערנאוויצער קהלה

טשערנאוויטש, 4 (יט"א טעלעגראפיש) די יודישע קהלה פערוואלטונג האט געמאכט א פיי-ערליכע אויפנאמע פאר טשערניכאוו וועלכער ווײלט דא אין אויפטראג פון יווא.
די קהלה האט אסיגנירט 200 דאלאר פארן יווא.

הרב שענפעלד געשטארבען

לאנדאן 4 (יט"א טעלעגראפיש) אין על-טער פון 50 יאהר איז דא געשטארבען דער רב אביגדור שענפעלד, וועלכער שטאמט פון אונגארן.

א צוזאמענשטויס צווישען פא-ליציי און ארבייטסלאזע

בוקארעשט, 4. (ספ. טעל.) בעת די נעכ-טיגע דעמאנסטראציעס פון ארבייטסלאזע אין טע-מעשוואר, האבען איינעגע הונדערט פערזאן אטאקירט די פאליציי. בעת'ן צוזאמענשטויס זענען צעהן פא-ליציאנטען פערוואונדעט געווארען, דערונטער 3 שווער. מצד די ארבייטסלאזע זענען פערוואונדעט געווארען דרייסיג פערזאן, דערונטער זעקס שווער, ארעסטירט זענען געווארען הונדערט פערזאן.

אפגעברענט דער ארכיוו פון אמעריקאנישען פארלאמענט

ניו-יארק, 4. (ספ. טעל.) אין וואשינג-טאן איז אויסגעבראכען א שרפה אין לאקאל פון ארכיוו פון פארלאמענט. עס האט אנגעהויבען צו ברענען אין דעם עלטסטען פליגעל פון קאפיטאל.
עס זענען פערברענט געווארען זעהר טייערע אקטען פון א גרויסען היסטארישען ווערט, וואס זע-נען דארט געלעגען איבער הונדערט יאהר.

די פאפוגייען-קראנקהייט

זיך אריבערגעטראגען קיין טשעכאסלאוואקיען

פראג, 4. (ספ. טעל.) די פאפוגייען-קראנק-הייט, וואס האט ארויסגערופען אין דייטשלאנד א גרויסע בעאונרוהיגונג האט זיך אויך בעוויזען אין פראג, עס זענען פערנאטירט געווארען צוויי פאלען פון לונגען-שווינדזוכט פערבונדען מיט סימפטאמען פון דער פאפוגייען-קראנקהייט. אין ביידע פאלען זענען קראנק אינהאבער פון פאפוגייען.

אויפרייס אין א קוילען-גרובען

קעלן, 4. (ספ. טעל.) אין דעם קוילען-גרו-בען רעוויטען איז פארגעקומען א אויפרייס פון אונ-טער-ערדישע גאזען.
צוויי ארבייטער זענען דערהרגעט געווארען, 13 זענען פערוואונדעט געווארען.

פייערליכער קבלת-פנים פאר פרעז. סאקאלאוו אין ווארשא

פארשטעהער פון דער רעגירונג מיט פרעמיער בארטעל בראש זיך בעטייליגט אין דער פערזאמלונג

רעדע פון אויסערן=מיניסטער זאלעסקי

ווארשא, 4 (טעלעפאניש) א אונגעוועהנ-ליך פייערליכען אווענד איז פארגעקומען דאנער-שטאג אין ווארשא. אין זאל פון פילהארמאניע, פאר א פילטויזענדקעפיגען עולם, ביי דער אנווע-זענהייט פון די רעגירונגס פארשטעהער מיט'ן פרעמיער בארטעל בראש און פון די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דעם ווארשאווער יודענטום, איז פארגעקומען א גראנדיעזער קבלת-פנים פאר'ן פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, ה' נחום סאקאלאוו און די קרן-היסוד-דעלעגאטען ד"ר אלעקסאנדער גאלדשטיין און ה' דוד בלאך-בלומענפעלד.
שוין דער צוגאנג צו דער פילהארמאניע האט דערמאהנט אן די גרויסע גאלא-אווענדען. לאנגע רייהען פון אויטאמאבילען און דראשקעס, א געוואלדיג לעבהאפטע בעוועגונג, וואס ווערט איבערוואכט דורך רייטער-פאליציי און ד. גל. אין זאל גופא — קעפ אויף קעפ, סיי אין פארטער, סיי אויפ'ן באלקאן און גאלעריעס. די גרעסטע מעהרהייט אין אווענד-קליידער. אויף דער עסט-ראדע אינמיטען א גרויס הערצל-בילד דעקארירט מיט ווייס בלוי, פון רעכטס די פוילישע פאהן, פון לינקס די יודישע פאהן. עטוואס נאך פארענט — א גרויסע מעשענע חנוכה-לאמפ מיט אכט ליכ-טלעך אין די רעהרען. פון ביידע זייטען ציוני-סטישע קארפאראנטען מיט זייערע פעהנער און שווערדען.
אין דער לאזשע אויפ'ן באלקאן לינקס הא-בען זיך פערזאמעלט די פארשטעהער פון דער רעגירונג און פון דער ווארשאווער מוניציפאליטעט: דער סענאט-מארשאלעק שימאנסקי, דער פרעמיער בארטעל, דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי, דער פערטרעטער פון אינערן-מיניסטער דירעקטאר דוך, דער פערטרעטער פון בילדונגס-מיניסטער גראף פאטאצקי, דער פרעזעס פון ווארשאווער שטאט-ראט דעפ. יאוואראווסקי און דער וויצע-פרעזידענט פון דער שטאט ה' בלענדאווסקי.
פונקט האלב 9 א זייגער האבען זיך בעווי-זען אויף דער עסטראדע די מיטגלידער פון דער קרן היסוד-דעלעגאציע מיט פרעזי-דענט סאקאלאוו אן דער שפיץ אין דער בעגלייטונג פון פרעזעס פון קרן-היסוד-דירעקטאריום דעפ. פארבשטיין און די אגענץ-מיטגלידער ה"ה א. האדלישעווסקי, פראפ. שאר, דעפ. גרינבוים, וואוועלבערג, פרעזעס לעוויטע, אדוו. ווארמאן, ד"ר ס. גאלדפלאם, אדוו. ענדעלמאן, ה' לעווין-עפשטיין, דעפ. ראזענבלאט, ראטמאן הינדעס, דיר. גרינפעלד א. א.
דער ארקעסטער פון „מכבי" אונטער דער לייטונג פון ה' דאבזשיניעק שפילט דעם פוילישען און יודישען הימן.
דאן עפענט דעפ. פארבשטיין די אקאדעמיע און בעגריסט די פארשטעהער פון דער רעגירונג, אויסדריקענדיג ביי דער געלעגענהייט דעם דאנק פון דעם יודענטום פאר דעם פוילישען קאנסול אין ירושלים פאר זיין האלטונג בעת די טראגישע געשעהענישען אין ארץ-ישראל.
דאן נעהמט דאס ווארט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי, וועלכער גיט אפ פאלגענדע ערקלערונג:
„איך דאנק דעם הערר דעפוטאט פאר די העפליכע ווערטער אויפ'ן אדרעס פון דער פוילי-שער רעגירונג. פון מיין זייט איז מיר אנגענעהם דא צו בעגריסען דעם הערר נחום סאקאלאוו, דעם פרעזעס פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. די פריהערדיגע פוילישע רעגירונגען האבען שוין נישט איינמאל פעסטגעשטעלט זייער גינסטיגע בעציהונג צו די בעמיהונגען פון דער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע, וואס בעצוועקען צו בעפעס-טיגען און פונאנדערצובויען די יודישע נאציאנא-לע היים אין ארץ-ישראל.
בעשטעטיגענדיג נאכאמאל די דאזיגע שטע-לונג, ווינש איך אייך, מיינע הערען, אין נאמען פון דער פוילישער רעגירונג, ערפאלג אין אייער ארבייט".
פרעזידענט סאקאלאוו האלט דאן א לענגערע רעדע אויף פויליש, אין א מייסטערהאפטער פארם שילדערט ה' סאקאלאוו דעם פראצעס פון דער יודישער אויפלעבונג אין ארץ-ישראל און די בע-ציהונגען צווישען דעם ציוניזם און די קולטור-פעלקער פון דער גאנצער וועלט.
נאכדעם ווי די פארשטעהער פון די פערשי-דענע ציוניסטישע צענטראלע ארגאניזאציעס און פון דער יודישער אגענץ בעגריסען די הויכע געסט, האלטען די דעלעגאטען פון קרן-היסוד ה' דוד בלאך און ד"ר גאלדשטיין לענגערע רעדעס וועגען דער בעדייטונג פון ארץ-ישראל פאר יודען.
צום סוף נעהמט נאכאמאל דאס ווארט פרע-זידענט סאקאלאוו, וועלכער האלט א לענגערע רע-דע אין יודיש.
ער שילדערט די ראל פון פוילישען יודענטום אין דער געשיכטע און קולטור-שאפונג פונ'ם יודי-שען פאלק, אויסדריקענדיג די האפנונג, אז דאס פוילישע יודענטום וועט ווייטער העלפען אויפבוי-ען דאס יודישע פאלק שוין אין זיין אלטער היים.
אונטער די קלאנגען פון „התקוה" איז די אקאדעמיע געשלאסען האלב 12 ביינאכט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 5 יאנואר 1930

אונטערגעגאנגען
א נעסט פון אסימילאציע

פון לאנדאן איז געקומען די ידיעה, אז די „ליגע פון ענגלישען יודען" — אנ'אינסטיטוציע צו בעקעמפען דעם יודישען נאציאנאליזם — האט זיך אויפגעלייזט. גענויער: האט זיך אנערקענט באנקראט, און צוגעגעבען, אז זי האט נישט קיין רעכט צו עקזיסטירען אויף דער וועלט.

דאס איז דער גורל פון אלע רעשטלעך פון דעם עלטערן דור אסימילאטארען. פלוצלינג דערפיהלען זיי זיך אין א פוסטען רוים. עלענד, אפגעשיידט פון אלעמען, פון יודען — אויסגעווארצעלט. צווישען גוים — נישט איינגעווארצעלט. און אז מען דערשפירט דעם טעם פון חלשות, — איז איינע לאזען זיך אפמינטערען פון די געוואוסטע קאטוילישע וואסער-טראפענס... און די אנדערע — זיי זאגען די גרויסע וידוי פון א נוסס.

געוויס ריידען זיי אליין מיט א „בלומען-שפראך". זיי רופען נישט אן זייער אונטערגאנג מיט'ן נאמען: טויט. זיי ווילען קיינמאל נישט צוגעבען, אז די געשיכטע, זי האט זיי ארייגעלעגט אין האנט ארײן דאס געוועהר, מיט וועלכען זיי האבען זיך דאס לעבען גענומען. זיי ווילען אייך נישט צוגעבען, אז נישט מיט זייער גוטען ווילען האבען זיי אראפגענידערט פון דער געזעלשאפטליכער ארענע. זיי וועלען אייך ערקלערען, אז „נעהמענדיג אין אנבעטראכט דעם פאקט, אז אין די לעצטע יאהרען זענען נישט פארגעקומען קיין וויכטיגע פאסירונגען, וואס זאלען האבען געפאדערט די אויפמערקזאמקייט פון דער ליגע — ווערט דעריבער בעשלאסען, אז די אויפגאבען פון דער ליגע זאלען מאדיפיצירט ווערען צו א פשוט'ערער פארם"...

אבער דאס איז, ווי געזאגט, נישט מעהר ווי „בלומען-שפראך". א שפראך, וואס ווערט בענוצט דארט, וואו מען וויל ג י ש ט קלאר מאכען פאקטען, נאר פ ע ר מ א ס ק י ר ע ן פאקטען. און די אמתע פאקטען זענען, אז די לייט פון דער ליגע — אלע חשובע און אנגעזעהענע — האבען אנער-קענט זייער טויטקייט און זיך אפגעזעגענט מיט דער יודישער וועלט.

ווארום עס איז דאך נישט ערנסט און נישט אויפריכטיג, ווען די אפגעשיידטע, ענגלישע יודי-שע יודישע אסימילאטארען דערציילען זיך און אויך אנדערע, אז „אין דער לעצטער צייט זענען נישט פארגעקומען קיין וויכטיגע פאסירונגען, וואס זאלען פאדערען די אויפמערקזאמקייט פון דער ליגע". ווען-זשע — אויב נישט „אין דער לעצטער צייט"? ווען נאך איז דען אזוי שארף געשטאנען די פראגע וועגען „פאליטישער נאציאנאליטעט" פון יודען אויף דער סאג-ארדנונג פון דער וועלט, ווי איצט? איז דען נישט די געשפאנטע אטמא-ספערע ארום די געשעהענישען אין פאלעסטינע א בעווייז, ווי ערנסט די וועלט קוקט אויף דער יו-דישער פאדערונג און דער יודישער שטרעבונג צו ווערען א „פאליטישע נאציע"?

אין די ליגע איז דאך לכתחילה געשאפען געווארען צו דעם צוועק „צו בעקעמפען דעם פרינציפ, אז יודען שטעלען פאר מיט זיך א בע-זונדערע פאליטישע נאציאנאליטעט". האבען זיי דאך איצט די בעסטע געלעגענהייט ארויסצוקומען מיט זייערע פרינציפען און מיט זייער קאמף גע-גען די פרינציפען פון די געפעהרליכע ציוניסטען. איצט האבען זיי דאך געהאט די גוטע מעגליכ-קייט ארויסצוקומען געגען די אלע, וואס חלומ'ן וועגען יודישען פאלק אלס א פאליטישע נאציע, און געגען די וואס שאפען פאקטיש די דאזיגע נאציע, ווי דאס האבען געטון די בונדיסטען, קא-מוניסטען און זייערע אנהענגער.

זיי האבען דאס נ י ש ט געטון. אין נישט דערפאר, וואס זייער לאיאליטעט צו דער רעגי-רונג, וואס א נ ע ר ק ע נ ט פרינציפיעל דאס יו-דישע פאלק אלס פאליטישע נאציאנאליטעט, ער לויבט זיי דאס נישט. האט דאך זייער לאיאלי-טעט זיי נישט געשטערט צו בעקעמפען די באל-פור-דעקלאראציע—וואס איז דאך די אנערקענונג פון דעם יודישען פאלק אלס פאליטישע איינהייט. צו בעקעמפען און פערלירען. און אויב זיי גיבען איצט אויף דעם קאמף, איז עס דערפאר, וואס זיי פיהלען זיך עלענד, איינזאם און פערלאזט, אינאיינעם מיט זייערע אסימילאציע-פרינציפען.

דאס האט געטראפען די אסימילאטארען אין פוילען. דאס איז געשעהן מיט די אסימילאטארען אין דייטשלאנד, און דערצו זענען געקומען די אסימילאטארען אין ענגלאנד. זיי קומען צום בע-וואוסטזיין, אז זיי האבען זייערס אפגעטון און זיי דארפען געהן. און, ווי אנשטענדיגע קולטור-מענ-שען, קוים אנערקענט-ג ע ה ע ן זיי. . ט.

מ'קאן נישט פולמאכען די מלוכה-קאסעס
און רואינירען דערביי די בעפעלקערונג
די פערארימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז אַן ערנסט מלוכה-פראבלעם
רעדע פון דעפ. ראזמאריז אין דער בודזשעט-קאמיסיע פון סיים

די לאגע פון מלוכה-אוצר איז א גוטע, א-בער די ווירטשאפטליכע און פינאנציעלע סיטואציע פון דער בעפעלקערונג ווערט וואס אמאל ערגער. דאס דאזיגע בעוואוסטזיין דרינגט שוין ביסלעכווייז אריין אין געוויסע קרייזען פון פינאנץ-מיניסטעריום. א בעווייז דערצו איז דער ארטיקעל פון וויצע-מי-ניסטער סטאושינסקי, וועלכער האלט, אז בלויז די גוטע לאגע פונ'ם מלוכה-אוצר איז צו ווייניג כדי איינצושטעלען די ווירטשאפטליכע בעציהונגען. אין אונזער בודזשעט ווערען די הכנסות צוגעפאסט צו די אויסגאבען וועלכע זענען פון פאראויס בעשטימט. די דאזיגע פאליטיק דערפיהרט צו באנקראט, ווייל ס'איז נישט קיין מאס אין פעסטשטעלען די דורכאויס נייטיגע אויסגאבען. דער פינאנץ-מיניסטער האלט, אז דער פארגעשלאגענער בודזשעט בעפרידיגט דעם מינימום פונ'ם נייטיגסטען, און איך בעהויפט, אז אונזער מלוכה קען נישט אויסהאלטען איצט דעם בודזשעט — מ'קאן נישט פולמאכען די פינאנץ-קאסעס רואינירענדיג די בעפעלקערונג.

דער שטייער-סיסטעם איז א פאטאלער, ווייל ער בעלאסטעט צו שטארק די שטעט, אבער אויך די לאגע פון דארף איז קאטאסטראפאל: דער פויער האט אויפגעהערט צו זיין א קאנסומענט. די דאזיגע פארווארפען זענען נוגע נישט נאר דער איצטיגער רעגירונג, נאר אויך אלע פריהערדיגע רעגירונגען, די שטייער-געזעצגעבונג איז צונויפגעשטעלט פון אויף דער שנעל בעארבייטע פארשריפטען.

דער פארגעשלאגענער בודזשעט איז צו גרויס, מיר זענען צו איהם געקומען נישט שטופענווייז, נאר מיט א'ן שפרונג, בעת ס'האט געהערשט א גוטע קאניונקטור; איצט ווערט בעהויפטעט, אז דאס איז א מינימום, פון וועלכען מ'קען נישט אפ-טרעטען. דער פארגעשלאגענער בודזשעט איז נישט רעאל, און דעריבער האלט איך פאר געפעהר-ליך, דעם פארשלאג פון דעפ. קושיזשאנאווסקי, וועגען בעפולמעכטיגען דעם מיניסטער אויסצוצאה-לען זעכציג מיליאן זל. וואלוטנגס-צושלאג.

די רעפארם פונ'ם שטייער-סיסטעם איז א דרינגענדע נויטווענדיגקייט, ווייל אהן דעם זעט די מלוכה נאך מעהר ליידען. די רעפארם מוז אבער זיין א ווירקליכע. דאס אויסמעסטען די שטייערען בא זירט נאך אלץ אויפ'ן ווילקיר פון שטייער-אמטען. אין לעמבערג צ.ב. האט מען געפונען נייע שטייער-צאהלער — אכציג-יעהריגע זקנים, וואס וועלען אויסגעהאלטען דורך קינדער. אויף דער פראגע, אויף וואס פאר א סמך האט מען זיי אויסגע-מאסטען, דעם שטייער, האט דער שטייער-אמט געענטפערט: „פון עפעס לעבען זיי דאך!"

היינט זענען אויף דער גאנצער וועלט די פי-נאנץ-מיניסטארען — ווירטשאפטליכע דיקטאטארען, ביי אונז איז עס אנדערש: דער פינאנץ-מיניסטער מוז פאלגען און געבען נעלה.

וויטער גרייפט אן רעדנער די פראנמע-סיגקייט פון די אינוועסטיציעס און ברענגט ביישפילען פון לוקסוס-געביידעס ווי די געביידע פון באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא, בעשטרייט די שעד-ליכע עקספערימענטען אין תבואה-פאליטיק, די דא-זיגע מאס אין שאצען די הכנסות פון מלוכה-שע און פריוואטע אונטערנעה-מונגען, וועלכע צאהלען ליכוויד-ציגען, ווערען בעשווערט מיט גרויסע לאסטען און די מלוכה'שע אונטערנעהמונגען, וואס זענען פריי פון די דאזיגע לאסטען, ברענגען נישט קיין רייח.

ווען מיר האבען בעשטימט די מאנאפאלען, האבען מיר געהאלטען, אז זיי וועלען זיך רעכענען אויך מיט די ווירטשאפטליכע אינטערעסען, פון פרי-וואטע אונטערנעהמונגען, דערווייל האט דער ספירט-מאנאפאל עפיס א מאניע אלץ צו פערכאפען פאר זיך. ס'זענען געווען גורטאוניקעס וועלכע זיי אייך סקאסירט, כלומרשט, ווייל די מלוכהשע גורטאוני-קעס זענען בילינגער. ווען האט דאס די רעגירונג בעוויזען, אז די מלוכה'שע ווירטשאפט קען זיין ביל-ליגער? די בעציהונג פונ'ם מלוכה-מאנאפאל צו די קליינע ראפינעריעס איז אזא, ווי ס'וואלט די דא-זיגע מענשען עפעס געטון א טובה, און דערלויבט זיי צו לעבען.

כ'דארף ספעציעל אויך רעדען וועגען דער יו-דישער בעפעלקערונג. ס'בעמערקט זיך א געוואלדיגע פערארימונגס-שטייגערונג פון די יודישע מאסען. דאס הערט שוין אויף צו זיין אנ'אינערליכע פראגע, פון דער דאזיגער בעפעלקערונג, ס'ווערט אנ'ערנסט האנגי-ער מלוכהעניין. ס'ווערט אויך א פאליטישער ענין, ווייל הונגעריגע מענשען, וואס האבען קיין מעגליכקייט פון פראדוקטיווער ארבייט, ווערען פעה-היג אויף אלץ. אויב די רעגירונג אינטערעסירט זיך אמאל מיט'ן האנדעל, איז עס נאר מיט דעם שטאר-קערען סוחרטום, און פערגעסט שטענדיג וועגען די אינטערעסען פון די ברייטסטע מאסען.

כ'וויל נאך א פאר ווערטער זאגען וועגען צאל-הויכע צאלען ווירקען אויך מיט צו דער פעראריטונג פון אונזער בעפעלקערונג און דער צאל פיהרט נאר נישט אויס זיין אויפגאבע. דער צאל זאל אפהיטען אונזער אינדוסטרי פאר דער קאנקורענץ פון רע שטארקערער א ישלענדישער אינדוסטרי, אבער דעם ווערען נאר רייך די קארטעלען און סינדי-טען און איניגע אינדוסטרי-צווייגען האבען אומ-היערע הכנסות. מיר וועלען שטעלען א פארשלאג וועגען פערקלענערען די שטייער-פאזיציעס. כ'זייס, אז דאס וועט זיין א רעמאנסטראציע-פארשלאג, אך בער צום סוף פונ'ם בודזשעט-יאהר וועט זיך אר-היסווייזען, אז רעכט האבען געהאט די פארשלאג-שטעלער און נישט די רעגירונג.

אין דער לעצטער מינוט
מכּוח אידיש=אראבישער פערשטענדיגונג

אין נ. י. „טאג" שרייבט ש. ניגער.

פארוואסזשע זענען עהנליכע מענשען האבען מיט צעהנדער ליגער יאהרען צוריק געווארענט דעם עולם, אז די שווערסטע פראבלעם פון ציוניזם איז די אראבישע פראבלעם. זיי האבען געפרעגט די ציוניסטען: ווי אזוי קאנען די יודען ווערען א מעהרהייט און פאר-לעסטינא, ווען זיי זענען דארט אין דער מינדער-הייט? זיי האבען געפרעגט: ווי אזוי קאן אט דער יודישער מיעוט זיין זיכער מיט זיין לעבען און מיט זיין שטרעבען זיך אויסצושפרייטען און בער-פעסטיגען זיך אין לאנד? זיי האבען פערלאנגט אנ'-ענטפער אויף די פראגען. קיין ענטפער איז נישט געגעבען געווארען, נאך ערגער. די פראגע גופא איז אין דער ציוניסטישער ליטעראטור כמעט גארנישט געשטעלט געווארען, עס איז געווען דער איינדרוק, אז די ציוניסטען אינטערעסירען זיך גאר נישט מיט דער פראגע פון די אראבער. אזוי ווי דאס וואלט גאר נישט געווען קיין יודישע אנגעלעגענהייט. קיין ציו-ניסטישע אנגעלעגענהייט, נאר אנ'ענין פון די אראבער און פרא-אראבער. עס איז רערגאנגען אזוי ווייט, אז יעדען יודישען שרייבער, וואס האט גע-וואגט צו דערמאהנען מכּוח די נישט-יודען, וואס געפינען זיך אין פאלעסטינא, האט מען א נאמען געגעבען „אראבער". דאס האט געהייסען, אז איהם געהען אן מעהר די אראבישע. איידער די יודישע אינטערעסען. האבען די ציוניסטען באמת געגלויבט, אז די פראגע וועגען די יודיש-אראבישע בעציהונגען אין פאלעסטינא איז נישט קיין יודישע, נאר אנ'-אראבישע פראגע? האבען זיי באמת געמיינט, אז מען קאן זיך מאכען נישט וויסענדיג פון דער איינגעבוירענער ראמטירענדער מוסולמענישער בעפעלקערונג? האבען זיי גאר קיין אהנונג נישט געהאט פון דער יונג-אראבישער נאציאנאלער בער-וועגונג און איהרע אגרעסיווע ציילען? אויב זיי זאלען באמת נישט האבען געוואוסט דערפון, וואלט דאס געווען ערגער, ווי מאכען זיך נישט-וויסענדיג. זיי האבען געוואוסט, אבער כל זמן דער פייער פון דעם וואולקאן איז געווען בעהאלטען אינעווייניג, כל זמן דער בארג האט זיך נאר געראויכערט, האט מען געשוויגען, הגם עס איז געווען קלאר, אז עס איז „נישטא קיין רויך אהן א פלאם". מען האט געשוויגען אליין און מען האט געוואלט אויך אנדערע זאלען נישט מאכען קיין טומעל דערפון. אויף וואס האט מען געהאפט? פון וואנען האט זיך גע-קאנט נעהמען דער נאאיווער גלויבען, אז אויב מיר וועלען נישט אנרערע, וועלען אנדערע אונז נישט?

מען האט, פשוט, קיין מוט נישט געהאט צו נעהמען זיך פאר דער פערענטפערונג פון א גרוי-סער און שווערער פראבלעם, כל-זמן מען איז דערצו נישט געצוואונגען געווען, מען האט עס אלץ אפ-געלייגט, פערקוקט, פערבעהאלטען, און מען איז גע-ווען נישט צופרידען, ווען איינענע מענשען, — א שטיינער. די אויפטוער פון „ברית-שלום", — האבען נישט געוואלט מעהר שפילען קיין שטרויס-פאליטיק, מען האט זיי דערקלערט פאר בטלנים-אידעאליסטען. מען איז אפשר גערעכט געווען, ווען מען האט נישט געהאלטען פון זייערע פלענער,— איך ווייס נישט, איך בין מסתמא נישט גענוג בער-קאנט מיט די פרטים פון דער לאגע, אבער וואס פאר אנ'אנדערע פלענער זענען פארגעשלאגען איי צוגעגרייט געווארען?

עס איז דאך אוממעגליך צו גלייבען, אז מען האט זיך פערלאזען נאר אויף דעם זעלבסשוץ און — זיגט נאך דער באלפור-דעקלאראציע — אויף דער מאכט פון ענגלאנד?

עס האט דאך געמוזט קלאר זיין נאך פאר די בלוטיגע געשעהענישען, אז עס איז נויטיג א פערשטענדיגונג מיט די אראבער. עס האט דאך געמוזט קלאר זיין, אז פריהער אדער שפעטער וועט לען מוזען אויפקומען און ווערען אקטועל עקאנא-מישע און פאליטישע און מאראלישע פראגען בנוגע צו די יודיש-אראבישע בעציהונגען. וואס איז גע-טון געווארען, כדי צוצוגרייטען זיך צו ענטפערען אויף די אלע פראגען און נישט צו פערלירען זיך אין דעם ריכטיגען מאמענט? וואס פאר א מא-טעריאלען זענען געזאמעלט געווארען? וואס פאר א פראיעקטען זענען אויסגעארבייט געווארען? וואס פאר אנ'עקספערימענטען זענען געמאכט געווארען.

איך פערשטעה זעהר גוט, פארוואס די זעלבסט שטענדיגע און נישט שטענדיג-בערעכטיגטע שריט, וועלכע עס מאכען די בעוויזאניסטען, פון א'ן איין זייט, און די ברית-שלום-לייט, פון דער אנדער זייט — איך פערשטעה, פארוואס זיי דערצארענען און מוזען דערצארענען די ציוניסטישע פיהרערשאפט אבער וואו איז זי אליין געווען די גאנצע צייט? און וואו איז זי איצט, וואס איז איהר ענטפער אויף די פראגען, וועלכע עס שטעלט א זשאבאטינסקי אדער א ד"ר מאגנעס? וואס איז איהר ענטפער אויף דער פראגע וועגען שוץ און אויף דער פראגע וועגען א פארלאמענט אין פאלעסטינא?

דאס איז, וועט מען זאגען, אנ'אינעווייניגסטע ציוניסטישע אנגעלעגענהייט, און מיר, נישט-ציו-ניסטען, דארפען זיך נישט אריינמישען. אזא בעמער-קונג וואלט אפשר געהאט א טעם פאר דער גרינ-דונג פון דער „יודישער אגענץ" און פאר די נע-שעהענישען, וועלכע האבען אויפגעטרייסעלט די גאנ-צע יודישע וועלט. איצט גלויב איך, איז פאלש צו רעדען וועגען דער פאלעסטינא-ארבייט, ווי וועגען א פארטיי-אנגעלעגענהייט. פאלעסטינא איז צוריק אריין אין רשות פון דעם יודישען פאלק. מיט זייער בלוט און מיט זייער געלד און מיט זייער אויפריכטיגער פעראינטערעסירטקייט האבען יודען, אלע יודען, געקויפט זיך דאס רעכט, אויב נישט צו זאגען דעה'ס, איז צו שטעלען פראגען.

די הויפט-פראגע, וואס איך האב דא געוואלט שטעלען איז: פארוואס לייגען מיר אפ אלע גרויסע און שווערע פראגען פון אונזער לעבען ביז צו דער לעצטער מינוט? פארוואס ווארטען מיר מיט אלע גרויסע היסטארישע ארבייטען אונזערע ביז וואנען עס ברעכט אויס א קאטאסטראפע. פארוואס קאנען מיר נאר שרייען, צוטומלטע און דערשראקענע „גוואלד, ראטעוועט"!? פארוואס קאנען מיר נישט אנגעהמען קיין מיטלען בעצייטענס? פארוואס קאנען מיר נישט אונטערנעהמען עפעס א גרויסע אקציע, ווען עס איז דא נאך די נויטיגע רוה און די מעגליכקייט צו עקספערימענטען? פארוואס מוזען מיר שטענדיג זיין ענליכען צו מראתא בת ביתוס, וואס ווען זי האט (אין דער צייט פון חורבן בית-שני) געשיקט קויפען זעמעל-מעהל, איז שוין נישט געווען מעהר קיין זעמעל-מעהל און ווען זי האט זיך איינגעקליבען שיקען נאר שווארצען ברויט, איז שוין קיין שווארץ-ברויט אויך נישט געווען מעהר?

ווי קומט עס, וואס אפילו אונזער פאלקס-פאנ-טאזיע האט זיך אנדערש נישט געקאנט פארשטעל-לען משיח'ס צייטען און די גאולה, סיידן עס זאלען זיין פריהער כלו כל הקצין? האט טאקע משיח נישט פאר זיך קיין בעסערע לופט, ווי די לופט פון חורבנות, פון פאגראמען, פון מלחמת גוג ומגוג? קאן די גאולה נישט צוגעגרייט ווערען אין א גע-זונדערע אטמאספערע? מוז מען ווארטען ביז דער לעצטער מינוט?

מיר זענען א פאלק פון חכמים, אבער מיר לעבען מעהר מיט'ן געפיהל, ווי מיט דעם פער-שטאנד, און דאס געפיהל וואכט אויף נאר אין דער נאהענטקייט פון געפאהר.

ש. ניגער.

מיר קענען נישט אונזער שטודירענדע יוגענד

לאדז ווייסט נישט, אז הונדערטער לאדזער פעהיגע און וויסענגיריגע יונגע־לייט און מיידלעך לעבען אין ווארשא אין דער גרעסטער נויט

געשפרעך פון „נייעם פאלקסבלאט" מיט ד"ר י. שיפער

אין לאדז האט געווײלט א פאר טעג דער באקאנטער געלעהרטער היסטאריקער און פאליטישער און געזעלשאפטליכער טוער, דירעקטאר פון יודישען אקאדעמישען הויז אין ווארשא, דעפ. ד"ר יצחק שיפער. מיר האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט און געהאט מיט'ן חשוב'ען גאסט א געשפרעך וועגען די ענינים, צוליב וועלכע ער איז געקומען קיין לאדז.

— מיר האבען געהערט, ה' דאקטאר, — האבען מיר געפרעגט אונזער גאסט, — אז איהר זענט אהער געקומען אין ענינים פון דער געזעלשאפט צו שטיצען יודישע סטודענטען און סטודענטקעס (אוקסיליום אקאדעמוקום יודאיקום). צי וואלט איהר אונז געקענט געבען געוויסע ערקלערונגען וועגען דער לאגע פון די יודישע סטודענטען און ספעציעל פון לאדזער סטודענטען וואס שטודירען אין ווארשא?

— „וואס שייכות מיין שליחות איז זי א דאפעלטע: איך דארף דא אין לאדז ערלעדיגען א געוויסען אינצידענט צווישען דער היגער לאושע בני ברית און דער אוקסיליום. דער דאזיגער אינצידענט איז בעוואוסט פון דער פרעסע, ליידער איז ער פונאנדערגעבלאזען געווארען צו א גאנצער אפערע מיט סענסאציאנעלע מאמענטען. דאס אוקסיליום אקאדעמיקום נעהמט נישט אויף זיך קיין פעראנטווארטליכקייט דערצאר וועגען — וואס ער האט שוין עפענטליך ערקלערט אין א בריף. אויפ'ן סמך פון אינפארמאציעס, וועלכע איך בעזיץ פון אפיציעלע קוועלען קאן איך פעסטשטעלען, אז דער גאנצער אינצידענט איז ארויסגערופען געווארען דורך א פעררדריסליכער מיספערשטענדניש און עס האלט איצט ביים ליקווידירען דעם גאנצען סכסוך; עס איז דעריבער צו פערהאפען, אז די געגענזייטיגע בעציהונגען וועלען ווייטער זיין ווי נעהעריג.

וואס איז שייך דער לאגע פון די יודישע סטודענטען און בפרט פון די לאדזער סטודענטען אין ווארשא איז זי ווייט ווייט נישט קיין פויגעלדיגע. אלס דירעקטאר פו״ם יודישען אקאדעמישען הויז, שטעה איך שוין דאס צווייטע יאהר אין ענגסטען קאנטאקט מיט די יודישע סטודענטישע קרייזען, שוין אפגערעדט דערפון, וואס אין דעם הויז גופא האב איך צו טון מיט 300 סטודענטען איינוואוינער. אויפ'ן סמך פון די באאבאכטונגען, וועלכע איך האב בעוויזען צו מאכען אין דער דאזיגער צייט, קום איך צום אויספיהר, אז מיר (און איך רעכען אריין אין דעם „מיר" אויך זיך אליין מיט יאהרען צוריק), אז מיר האבען א פאלשע פארשטעלונג וועגען דעם איצטיגען דור פון דער שטודירענדער יוגענד. מיר זענען מסוגל אונזערע סטודענטען צו באטראכטען ווי א מינדערווערטיגען אינטעליגענטען מאטעריאל, ווי א פראדוקט פון מלחמה און נאך-מלחמה-דעמאראליזאציע אבער די ווירקליכקייט איז צום גליק א גאנץ אנדערע. אין דער אמת'ען איז נאר פאראן א גאנץ נישטיג הייפעלע פון אזא „גאלדענער" יוגענד. בעת דער רוב בנין און מנין, וואס ווארפט זיך נישט אין די אויגען, און ווערט צוליב דעם נישט געזעהען, בעשטעהט פון אונבעמיטעלטע סטודענטען, וואס שטודירען ביי די שווערסטע בעדינגונגען און ממש זעהר אפט מיט אן אמת'ער מסירת-נפש.

א'יך איז נישט ריכטיג די מיינונג, אז די סטודענטען האבען נישט דעם געהעריגען אינטערעס פאר געזעלשאפטליכע און בפרט נאציאנאלע פראגען. אמת, אז נאר א פערהעלטנישמעסיג קליינער טייל ווייזט ארויס א גרעסערע אקטיוויטעט צו די דאזיגע פראגען, אבער פון דעם איז נאך נישט בעדרונגען, אז די רעשט, וועלכע שטעהט מעהר אין א זייט האט נישט קיין ווארעמע בעציהונג צו זיי. איך האב אזא אינטערעס געקענט פעסטשטעלען אין הונדערטער געשפרעכען, וועלכע איך האב געפיהרט מיט אזעלכע סטודענטען כלומר'שט גלייכגילטיגע און איך האב כסדר בעקומען דעם איינדרוק, אז זייער כלומר'שטער פאסיוויטעט איז א פועל יוצא פון דעם שווערען לעבענס קאמף, וואס זיי פיהרען און נויט, מיט וועלכער זיי ראנגלען זיך. סוף-סוף איז נישט גרינגצושעצען די היבשע צאהל סטודענטישע הילפס ארגאניזאציעס, וועלכע זענען אויפגעשטאנען אין די לעצטע יאהרען און אין וועלכע די סטודענטען האבען אריינגע־לעגט א סך בעגייסטערונג און ד. ה. מען דארף אויך נישט פערגעסען וועגען דער גאנץ אנזעהעוודיגער צאהל סטודענטען, וואס ארבייטען אין די לעצטע צייטען אין פערשידענע געזעלשאפטליכע און פאליטישע ארגאניזאציעס, און אז די דאזיגע צאהל האלט ספעציעל אין דער לעצטער צייט, אין איין וואקסען.

— ווי גרויס איז די צאהל יודישע סטודענטען, וואס שטודירען איצט אין ווארשא?

— כ'פערמאג נישט קיין גענויע סטאטיסטיק, אבער לויט דעם, ווי איך אריענטיר זיך, בערעכען איך די דאזיגע צאהל אויף איבער 4000. דערפון זענען לערך 2500 ארגאניזירט אין די יודישע סטודענטישע זעלבסטהילף-פעראיינען, בעת וועו לערך 300 זענען ארגאניזירט אין דער אסימילאטארישער „זיעדנאטשעניע", וואו עס ווערען אגב אויפגענומען אויך נישט יודען.

— איך קעהר זיך אום צו מיין ערשטער פראגע וועגען די לאדזער סטודענטען. — צי קומט איהר מיט זיי אין בעריהר?

— איך קען נישט גענוי די צאהל פון די יודישע סטודענטען פון לאדז, וועלכע שטודירען אין ווארשא. איך האב אבער דעם איינדרוק, אז זי איז זעהר אנ'אנזעהעוודיגע. איך קען אבער נישט פערשווייגען אויך דעם צווייטען איינדרוק, אז זייער מאטעריעלער מצב איז א בעזונדערס שווערער. אויף די שוין דערמאנטע 300 סטודענטען, וואס וואוינען אין יודישען אקאדעמישען הויז שטאמען אנ'ערך 60 פון לאדז, ד. ה. מעהר ווי א פינפטעל און זיי זענען דאס רוב יונגעלייט זעהר טאלענטירטע, אבער ליידער אויך זעהר ארימע, אזוי ווייט, אז מיר מוזען א היבשע צאהל פון זיי געבען ספעציעלע הנחות אויף דירה-געלד, הגם דאס דירה-געלד איז סיי-ווי זעהר נישטיג. א בעזונדערע צרה האבען מיר לעצטענס מיט די יודישע סטודענטקעס פון לאדז. זייער צאהל ווערט לעצטענס אין ווארשא פערגרעסערט און זייער לאגע איז א בעזונדערס שווערע, כאטש צוליב דעם, וואס מיר האבען נאך נישט בעוויזען אויפבויען אנ'אייגען הויז פאר סטודענטקעס. וואס אמת האבען מיר שוין עפעס צוזאמענגעקליבען געלד אויף אזא צוועק אבער די געלד-זאמלונגען געהען זעהר שווער און עס וועט מוזען געדויערען א צייט ביז מיר וועלען קענען דערגרייכען דעם ציל.

צי מערקט זיך אין ווארשא, אז די לאדזער יודישע געזעלשאפט זאל קומען צו הילף איהרע שטודירענדע און נויטליידענדע זיהן און טעכטער?

— דאס איז א בעזונדער טרויעריג קאפיטעל. אויף וויפיל איך האב מיט דער זאך צו טון אלס געזעלשאפטליכער טוער און דירעקטאר פון יודישען אקאדעמישען הויז קען איך פעסטשטעלען, אז דאס ביסעל הילף פון דער לאדזער געזעלשאפט בעשטעהט דער עיקר פון... ידידי-בריוולעך צו ווארשאווער כלל-טוער זיי זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט דעם אדער יענעם ארימען סטודענט אדער סטודענטקע. איך פערזענליך בעקום אין משך פון א יאהר א פאר הונדערט אזעלכע בריוולעך פון פערשידענע לאדזער אנגעזעהענע טוער און סתם מענשען מיט א יודישער נשמה, פון גימנאזיע-דירעקטארען, פון דאזארעס, פון פארשטעהער פון סוחרים-פעראיין, פון מעד'צין-דאקטוירים וכדומה, אבער עס האט ליידער נישט געטראפען קיין פאל, אז איך זאל צוזאמען מיט אזא בריף בעקומען אויך א ידיעה, אז מען וועט אין לאדז גופא צונויפזאמלען עפעס געלד אויף אונטערצושטיצען די רעקאמענדירטע סטודענטען און סטודענטקעס. בכלל האב איך דעם איינדרוק, אז מען איז דא אין לאדז ווייניג וואס פעראינטערעסירט מיט דעם גורל פון די לאדזער קינדער אויף די הויכשולען. א ידידי-בריוועל איז טאקע וואויל און פיין. אבער דערמיט ווערט נאך נישט ערלעדיגט דער געזעלשאפטליכער חוב פון דעם כלל טוער און סתם גוטען מענש, וואס שרייבט אזא בריף. איך וויל פערהאפען, אז די לאדזער פרעסע וועט די עפענטליכע מיינונג ווי געהעריג מיט דער גאנצער זאך בעקאנט מאכען און משפיע זיין אז די היגע יודישע געזעלשאפטליכע קרייזען זאלען ארויסווייזען א ביסעל אקטיוויטעט אויך פאר די נויטפראגען פון דער יודישער סטודענטענשאפט. כ'ס עס וואלט בפרט כדאי געווען צו שאפען א געהעריגען דרוק אויף דער היגער קהלה און מאגיסטראט, זיי זאלען לויט'ן מוסטער פון אנדערע שטעדט אסיגנירען געהעריגע סובסידיעס פאר די יוד. סטודענטען-אנשטאלטען אין די אוניווערסיטעט־שטעדט אבער ביז איצט איז אין דעם פרט גארנישט אדער כמעט ווי גארנישט אויפגעטון געווארען.

— און צו קלערען די לאדזער סטודענטען גופא וועגען א זעלבסטהילף-אקציע?

— אין די סאמע לעצטע וואכען האט זיך אין דעם פרט געשאפען א געוויסע איניציאטיוו, און אך דארף טאקע בעת מיין אויפהאלט אין לאדז קומען אין אנ'ענגערען בעריהר מיט א קרייז יודישע סטודענטען, וואס וועלען אנהויבען אנ'אקציע פאר זייערע ארימע קאלעגען אין ווארשא. מען מוז אבער געדענקען, אז ביי דעם בעסטען ווילען און גרעסטע אנשטרענגונגען וועט קיין ממשות'דיגעס נישט זיין, אויב די לאדזער יודישע געזעלשאפט וועט זיך ווייטער בעציהען אזוי גלייכגילטיג צו די דאזיגע אנגעוועהטיגטע פראגען ווי ביז אהער.

(אין איינעם פון די נאהנטסטע נומערן וועלען מיר ברענגען א צווייטען זעהר אינטערעסאנטען געשפרעך מיט ד"ר י. שיפער וועגען יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט).

——=]o[=——

א וואונדער־אפאראט

וועלכען אלע קענען זעהען

איינע פון די גרעסטע וואונדער פון אונזער צייט זענען די „פאטאעלעקטרישע צעלען". זיי זענען זעהר עמפפינדליך צו ליכט. ווען ליכט פאלט אויף זיי — לאזען זיי דורך אנ'עלעקטרישען שטראם אין צווינגען מאשינעס צו ארבייטען; און ווען קיין ליכט פאלט נישט אויף זיי, לאזען זיי קיין עלעקטריציטעט נישט דורך, און די מאשינעס וועלען נישט ארבייטען.

אויף דעם גרונד זענען אויפגעבויט געווארען פערשידענע עלעקטרישע איינריכטונגען, וואס ארבייטען אויטאמאטיש מיט אזא מערקווירדיגער פינקטליכקייט, אז מען קען אין זיי חושד זיין בעוואוסטזיניגע, פערנונפטיגע האנדלונגען.

אין די גאסען פון לאנדאן, — די שטאט, וואס איז בעריהמט מיט איהרע געדיכטע טומאנען — זענען איינגעפיהרט עלעקטרישע לאמפען, וואס צינדען זיך אליין אן ווי נאר עס ווערט גענוג טונקעל, אז מען זאל דארפען קינסטליכע ליכט. דאס קען זיין, ווען א געדיכטער טומאן לאזט זיך אראפ אויף דער שטאדט אין מיטען העלען טאג. די לאמפען צינדען זיך אליין אן מיט דער הילף פון אזעלכע פאטאעלעקטרישע צעלען. אנ'עלעקטרישער שטראם פליסט שטענדיג אריין אין די לאמפען אויף די גאסען; אבער אזוי לאנג ווי עס איז גענוג ליכטיג, וועלען די פאטאעלעקטרישע צעלען האלטען די קראנען פערדרעהט; דער עלעקטרישער שטראם וועט אין די לאמפען נישט אריינפליסען, און זיי וועלען נישט ברענען. אבער ווי נאר עס ווערט גענוג טונקעל, ד. ה., ווען עס פאלט נישט מעהר אויף זיי קיין ליכט, לאזען זיי אפ דעם שליסעל, דער עלעקטרישער שטראם פליסט אריין אין די לאמפען און זיי הויבען אן ברענען. עס איז דערביי אזוי איינגעריכטעט געווארען, אז דאס ליכט פון לאמפ גופא זאל נישט האבען קיין ווירקונג אויף דער פאטאעלקטרישער צעל און נישט צווינגען איהר איבערצוהאקען דעם עלעקטרישען שטראם.

א צווייטע, עהנליכע, אנווענדונג איז אזא:
אויף די פ לכע וואסערן צום די ברוגען זע־נען פאראן גרעסערע און קלענערע ליכט-טורעמס, מיט דעם ליכט פון זייערע לאמפען סיגנאליזירען זיי צו די שיפען און שיפלעך אויפ'ן וואסער און ציינען אן, וואו עס איז צו פלאך און געפעהרליך צו פאהרען. אייניגע ליכט-טורעמס אזעלכע זענען זעהר קליינע, נישט מעהר ווי א 10 — 15 פוס הויך און געפינען זיך אויפ'ן וואסער מאנכעס מאל א פאר מייל ווייט פון ברעג. אין אזעלכע ליכט טורעמס ווערען אויך איינגעפיהרט פאטאעלעקטרישע איינריכטונגען, וואס זאלען אנצינדען די לאמפען נישט נאר, ווען די נאכט רוקט זיך אן, נאר אפילו בייטאג, ווען א געדיכטער טומאן טומאן לאזט זיך אראפ.

נאך אנ'אנווענדונג איז צו בעשיצען זיך געגען גנבים אין א קראם אדער פריוואטער היים. ערגעץ פערבארגען אין וואנט געפינט זיך אנ איינריכטונג מיט א פאטאעלעקטרישער צעל. אנטקעגען, איבער'ן צימער, ברענט א קליין עלעקטריש לעמפעל. דאס ליכט פון לעמפעל פאלט אויף דער צעל און האלט געשלאסען אנ'עלעקטרישען שלעסעל אדער סיגנאל. אבער זאל א זייטיגער מענש זיך דורכגעהן איבער אזא צימער, מוז אומפערמיידלעך זיין א מאמענט, ווען ער וועט דורכגעהן צווישען דעם לעמפעל און דער עלעקטרישער צעל. אין דעם מאמענט וועט דער מאן מיט זיין קערפער ווארפען א שאטען אויף דער צעל. דאס מיינט אז אין אט דעם מאמענט וועט אויף דער צעל קיין ליכט נישט פאלען. און אין אט דעם מאמענט וועט די צעל אפלאזען דעם שליסעל, און ערגעץ וועט אנהויבען קלינגען א גלעקעל אדער עס וועט אנהויבען ארבייטען א סיגנאל, און דאן וועט מען זיך דערוויסען, אז א פרעמדער מענש דרעהט זיך ארום דארטען, וואו מען דארף נישט.

נאך אנ'אנווענדונג פון זעלבער צעל איז צו קאנטראלירען די נאכט-וועכטער. אין גאס שטעהט א רייה קראמען מיט גלעזערנע שויבען אין די טירען און פענסטער. א וועכטער דארף ארומגעהן א גאנצע נאכט און אפהיטען די קראמען פון גנבים. מען וויל דאך אבער האבען א קאנטראל איבער די וועכטער, צו זיין זיכער, אז זיי שלאפען נישט. מאכט מען אזוי: אינווייניג אין קראם, נישט ווייט פון טיר אדער פענסטער, געפינט זיך א זייגער-אפאראט מיט א פאטאעלעקטרישער צעל. דער וועכטער געהט פערביי און שטעלט אן זיין לעמפעל אויפ'ן אפאראט. דאס ליכט פון זיין האנד-לעמפעל געהט דורך דער שויב, פאלט אויף דער צעל, און דער אפאראט וועט אויטאמאטיש פערצייכענען, אז אין דער-און-דער שעה און אין דער-און-דער מינוט איז דא פערבייגעגאנגען דער וועכטער.

עהנליכע אנווענדונגען פאר דער פאטאעלעקטרישער צעל קאן מען געפינען א סך, און אין יעדען פאל ארבייט דער אפאראט מיט א מערקווירדיגער פינקטליכקייט און פערלעסליכקייט. און אזא פאטאעלעקטרישע צעל קען מען זעהן אויסגעשטעלט אין דעם מוזעאום פאר פרידליכע קונסטען. דארטען זעהט מען א קליינע עלעקטרישע צעל וואס איז פערבונדען מיט'ן גלעקעל. געוועהנליך ארבייט עס נישט; אבער ווען מען דריקט אן א קנעפעל און מען צינדט אן א דערבייאיג לעמפעל, און דאס ליכט פון לעמפעל פאלט אויף דער צעל, הויבט אן די צעל ארבייטען, און דאס גלעקעל — קלינגען.

און, אגב: עס איז פאראן נאך א סארט פאטאעלעקטרישע צעלען, וואס ווערען אנגעווענדעט אין טעלעוויזשע און אין די אפאראטען, וואס שיקען אריבער פאטאגראפישע בילדער דורך ראדיא אדער דורך דראטען. יענע צעלען זענען נאך מעהר וואונדערבאר, אבער דא האבען מיר גערעדט נאר וועגען יענע צעלען, וואס זייערן א פארשטעהער קאן מען זעהן אין דעם מוזעאום.

Dr. Z. Rakowski
[illegible] אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטן
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-21.
[illegible] פון 12—2 און פון 5—7. [illegible]
[illegible]

געדאנקען און מיינונגען פון א פרוי

א פרוי פון א קינסטלער

אין א שטעטעל, וואס געפינט זיך נישט ווייט פון ניו־יארק, האט מען מיט א פאר טעג צוריק געפונען א געהאנגענע פרוי.

די פרוי איז אין נאכצען אלט געווען עטליכע און דרייסיג יאהר. א מוטער פון עטליכע קינדער, און איהר מאן איז געווען א קינסטלער.

דער לעצטער פונקט איז זעהר וויכטיג, לויט מיין מיינונג, כאטש דער פאקט אליין האט אפשר גישט צו טאן מיט דעם געדאנק, וואס איך וויל דא ארויסברענגען.

און ארויסברענגען וויל איך אט וואס:

יעדעס מיידעל טרוימט וועגען חתונה האבען מיט א קינסטלער. דער פאקט איז, אז קינסטלער האבען ביי פרויען מעהר ערפאלג ווי אנדערע מע־נער. ארום קינסטלער דרעהען זיך שטענדיג די שעהנסטע און אינטערעסאנטסטע פרויען. שרייבער, קינסטלער נישט זשערנע אין קיין ליבע; זיי האבען מאהלער, אקטיארען און אנדערע קינסטלער ועגען דאס געוויינ, און מעהרסטענטיילס קומט אויס אזוי, אז זיי פאלען־פאן אין ליבע ארויס און דריכען אין דער אנדערער אריין.

אפילו אין אמעריקא, וואו געלד שפילט אזא גרויסע ראלע ביי אלעמען און וואו פרויען וועגען משה־ פראכטיג ווי אין אנדערע לענדער, קען מען צו יעדער צייט געפונען זעהר א סך מיידלעך און גלאט יונגע פרויען, וועלכע דרעהען זיך ארום ארימע קינסטלער א סך גערנער ווי ארום גרויסע מיליאנערען, וואס קענען אויסגעבען א סך געלד אהן א חשבון.

ערשט מיט עטליכע חדשים צוריק האט זיך געטומעלט וועגען א קינסטלער, איבער וועמען א יונג מיידעל האט געמאכט א סוף צו איהר לעבען. דאן האט מען אויסגעפונען, אז דער קינסטלער האט ארום זיך א גאנצען „הארעם" פון יונגע מיידלעך, וועלכע קלעפען זיך צו איהם ווי ביהנען צו האניג.

עס איז גאר קיין צווייפעל נישט, אז יעדע איינע פון די מיידלעך האט געטרוימט וועגען דעם, אז זי וועט מיט דעם קינסטלער חתונה האבען, אז זי וועט ווערען זיין ווייב, און דאן וועט איהר זיין גוט ווי די וועלט און גאנץ אין לייט וועלען זי מקנא זיין.

א סך מיידלעך דענקען אזוי.

ווארים וואס קען נאך זיין א גרעסערער גליק, ווי האבען זיך א קינסטלער פאר א מאן!

מען פרעגעלט זיך אין די שטראהלען פון דעם מאנס בעריהמטקייט.

מען קומט זיך צונויף מיט אנדערע קינסטלער.

מען האט כבוד.

מען האט א נאמען.

עס איז גוט.

דער אמת אבער איז, אז עס איז דווקא נישט אזוי גוט.

און אויב עס וועגען פערהאן אומגליקליכע פרויען, וועגען דאס די פרויען פון קינסטלער.

נישט איין פרוי פון א קינסטלער קען זא־גען, אז וועה איז דער פרוי וועמעס מאן ס'איז א קינסטלער און וואויל איז יענער פרוי, וועמעס מאן עס איז נישט קיין קינסטלער, נאר גלאט א מענש!

קינסטלער, ספעציעל אזעלכע, וואס וועגען פער הייראט, וועגען זעהר קאפריזנע. דערצו זענען זיי נאך זעהר צובאלעהעט אויך.

און מיט אזעלכע מענשען איז זעהר שווער אויסצוקומען.

יעדער קינסטלער מיינט, אז ער איז דער צענטער פון דער וועלט, אז די גאנצע וועלט עקזיסטירט נאר צוליב איהם; ער איז זיכער, אז ער איז דער גרעסטער און דער וויכטיגסטער מענש אין דער וועלט.

וועגען אזא זאך ווי איינצוהאלטען זיינע קאפרי־זען און לייהענשאפטען וויל דער קינסטלער גאר נישט קלערען. ער פועל'ט ביי זיך, אז ער קען זיינע קאפריזען און לייהענשאפטען נישט איינצוהאלטען, ווייל זיי וועגען א טייל פון זיין קינסטלערישער נאטור. לאזט ער זיי פריי און טוט אלעמאל, וואס ער וויל.

און ווען א פרוי לעבט מיט אזא מאן, איז איהר נישטא, וואס מקנא צו זיין.

האבען א קינסטלער פאר א געליבטען — דאס איז אפשר נישט שלעכט.

אבער האבען א קינסטלער פאר א מאן — דאס איז א צרה.

און ווען די מיידלעך וואלטען דאס געוואוסט, וואלטען זיי זיכער נישט געטרוימט וועגען חתונה האבען מיט א קינסטלער.

אבער די היינטיגע מיידלעך אונזערע מיינען, אז זיי ווייסען זעהר א סך, און דאס פיהרט זיי אריין אין א סך צרות.

דזשעני פעלדער

צוקונפטס־פאליטיק, צוקונפטס־פרוי, צוקונפטס־עסן

נביאות פון בערנארד שאו

בערנארד שאו האט געהאלטען לעצטענס אנ' אינטערעסאנטען רעפעראט. אין די איינלאדונגען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען צו עטליכע אויס דערוויילטע, איז געווען א בעמערקונג, אז שאו ווייס נאך אליין נישט וועגען וואס ער וועט רעדען און דערפאר האט ער אויסגעקליבען פאר זיין רעפעראט דעם נאמען: „וואס מיר וועט איינפאלען", און באמת איז שאו'ס רעפעראט געווען ווי א פא־פורי פון אלץ און אלעמען.

דער פרעלעגענט האט אנגעהויבען וועגען דער ידיעה, אז די לאנדאנער צייטונג „דיילי ניוס" האט פונאנדערגעשיקט צו א רייה בעקאנטע פערזענליכ־קייטען אנ'אנקעטע מיט דער פראגע: „ווי שטעלט איהר זיך פאר די וועלט אין 50 יאהר ארום"?

צו איהם, צו בערנארד שאו, האט די צייטונג קיין אנקעטע נישט געשיקט. פונדעסטוועגען לייענט ער מיט גרויס נייגעריגקייט די צוגעשיקטע ענטפערס און ער מוז קאנסטאטירען, אז זעהר ווייניג מענ־שען האבען געטראפען אין פינטעל אריין. „איבער־הויפט וועגען אין טעות די פאליטיקער, וואס נעהמען אנטייל אין דער אנקעטע. אלע זענען ביי דער מיינונג, אז דער ענגלישער פארלאמענט איז א זאך, וואס וועט זיך נישט בייטען און וועט בלייבען לעולם ועד. אבער ס'איז געווען א צייט, ווען ס'איז נישט געווען קיין ענגלישער פארלאמענט און ס'וועט קומען א צייט, ווען דער ענגלישער פאר־לאמענט וועט אויפהערען צו עקזיסטירען. זיין ארט וועט פערנעהמען א ראט פון די פערייניגטע פעל־קער פון ענגלאנד, שאטלאנד און אירלאנד. דאס וועט פארקומען מעגליך נאך ניכער ווי אין 50 יאהר ארום. ס'וועט קומען א צייט, ווען ס'וועלען בכלל נישט זיין קיין פארלאמענטען, ווייל זיי וועלען זיין נישט נויטיג".

נאך דעם ראזיגען פאליטישען אריינפיהר האט שאו גענומען רעדען וועגען פרויען און ארויסגע־זאגט די מיינונג, אז אין דער נאהענטסטער צו־קונפט וועלען די פרויען האבען א גרעסערע איינ־פלוס אויף דעם גייסטיגען לעבען און אויף דער קולטור, ווי מיר האבען עס געזעהען ביז איצט. די שטופיגע פאלעפאטישקייט וועט ביי די פרויען פערנעהמען מעניגער צייט, די קיך וועט אומעטום געפיהרט ווערען מיט דער הילף פון עלעקטרישע אפאראטען, און אויטאמאטען. ס'איז אויך נישט אויסגעשלאסען, אז עס וועלען איינגעפיהרט ווערען אין געברויך די איצט אזוי אויסגעלאכטע דערנעה־רונגס־פילען, און מען וועט קענען מיטנעהמען מיט זיך דעם מיטאג אדער אווענד־ברויט אין א קליין זונדערע פילען פאר די, וואס עסען פלייש און פאר פורעלע אין וועסטעל־קעשענע. ס'וועלען זיין בע־צער בעלי חיים'ניקעס.

וועגען דער צוקונפט־ארכיטעקטור האט בער־נארד שאו געזאגט, אז דער בוי־מאטעריאל פון דער צוקונפט וועט זיין גלאז און אין הונדערט יאהר ארום וועלען גלעזערנע הייזער שוין נישט זיין קיין לוקסוס.

אריבערגעהענדיג ווידער צו דער ענגלישער אקטועלער ווירקליכקייט, האט דער בעריהמטער שריפטשטעלער געזאגט, אז סנאודענס גרויסער פעה־לער בעשטעהט דערין, וואס ער דענקט נישט מיט איין קאפ, נאר מיט דריי, אבער נישט מיט זיינע אייגענע, נאר מיט די קעפ פון: טאמאס, לאיד־דזשארדזש און באלדווין. וועגען די ענגלישע הויכ־שולען האט שאו זיך אפגערופען זעהר נעגאטיוו. דער אקספארדער אוניווערזיטעט איז אין זיינע אויגען דער מיטעל־פונקט פון עם הארצות. דער ראזיגער אוניווערזיטעט האט דערפאר אזוי פיל צוהערער, מחמת ער גיט זיי די מעגליכקייט צו קריגען דיפלאמען ביי די מינימאלסטע קענטעניסען. ווען איך וואלט, זאגט שאו, געווען א דיקטאטאר, וואלט א שטורעם אריבער איבער ענגלאנד. קודם כל וואלט איך ארויסגעגעבען א פעראררענונג, אז קיין שום מענש, וואס האט שטודירט אין אנגלי־שער הויכשול, טאר נישט פערנעהמען קיין שום מלוכה־פאסטען.

Dr. med Grzegorz Rozenberg

ספעציאל־ארצט פאר מאגען, קישקע, לעבער און איגערליכע קראנקהייטען

Gdańska 44 (דלוגא) tel. 224-44

נעהמט אן פון 11.15—12.30 און פון 6 — 8 אוו.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ארצטליך־דענטיסטישער קאבינעט

ציערסקא 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראקאווסקי נעז האלז, אויערן קר. 10—11	5—6, 7—8
ד״ר ראזשאנער הויט און געשלעכט קר. 10—11	1—2
ד״ר גאלדשטיין־ אינערע־קראנקהייטען פעלסק	1—2, 7—8
ד״ר יאסטמאן נערווען קראנקהייטען 12—2 און אוו.	
ד״ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען 10-12	4-6
ד״ר פעפערני כירורג און געבורטס־הילף 11-1½	6-8
ד״ר קאנטאר כירורגיש־קראנק. 5½-6½	1—3
ד״ר ווינבערג אינ. קראנק לונגען 12—1, 5½—6½	
ד״ר מאזעסעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראשקאווסקי צאהן־ארצט	5—7
ב. ראזעס צאהן־ארצט	3—8

און־סונדרהאלונג, בעלאיכטונג, קווארצלאמפע, מאסאזש א.א.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען־אינסטיטוט

...

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג וויזיט אין דער שטאט.

ארצט.־קאסמעטיש. קאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונט

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פארקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער. איינענע פראצעדור'ס פון ווארלמיגע ארטאפעדיש אפאראטען, ווי: מקלערקעס אויף פלאטפוסען, קונסט ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. עמפאנגע פון 5—7 אוו.

צוריקגעקעהרט.

ס'גייעג נאכן שאטען

(8 (סענסאציאנעלער ראמאן)

א קאלטער שוויים האט באגאסען ליפאווסקים גאנצען קערפער.

אויף א וויילע האט ער דערשפירט א טויבען אומבאנעמליכען פחד.

אין די געדאנקען האבען זיך איהם ארורכגע־טראגען פינסטערע ווענטענישען פון פערקראטעוועטע פענסטער, פון הרפה ביזן סוף פון לעבען פון דוזק, שפאס...

בית א קרעכץ האט ער ארויסגעאפט דעם קאפ.

ער האט איינגאנצען געשטערט.

— גאט מיינער! — האט ער אויסגערופען און זיך באלד געכאפט — ניין, ניין, מען דארף נישט... זיין פעסט, ברודער! געהם זיך אין די הענד.

ליפאווסקי האט גענומען דאס קארטעל און בעהעלטענדיג זיך, האט ער אויפמערקזאם ארורכ־געלייענט: נישט קיין ראטע, נישט קיין ארדעס פונ'ם אנגעבער, נישט קיין סימנים, ווער ס'איז דער שרייבער איז געווען צו דערקענען.

עטליכע מינוט איז ער געזעסען שווייגנדיג.

זיין אנגעכמארעטער בליק האט זיך פיגסטער אנגעצויגען.

— זיי מיינען, אז מיר איז אזוי לייכט איבערצו־שרעקען?... ס'האט זיך אינערליך בעהויזען א פער־רעטער... א פעררעטער, וואס האט ברעה הרוב צו מאכען דאס גאנצע געשעפט נאך א פיל־חדשים'דיגע צוגרייטונג, נאך אזוי פיל ארבייט, נאך אזא ריזיקע... מילא, מיר וועלען נאך זעהען!

א שמייכעל־טועגדיג, האט ער א ברום געטאן צו זיך:

— אדרבא, מיר וועלען נאך זעהען!

אין קארידאר האבען זיך דערהערט לייכטע טריט.

ליפאווסקי האט שנעל בעהאלטען אין טאש דאס קארטעל.

א צושמייכעלטע איז נעלי אריין אין צימער, און בעגריסט דעם פאטער.

ליפאווסקי איז שוין אינגאנצען געקומען צו זיך — האט ער אויך א שמייכעל געטאן און א פעטשעל געטאן זיין טאכטער אין באק.

— שוין?.. פון סאמע פריהמארגען אנגע־פארבט? — האט ער מיט א געלעכטערל זיך א כלומרשטען בייזער געטאן — שעם זיך, טאכטער מיינע!

— דאס איז נישט קיין פארב! — האט זיך נעללי פונאנדערגעלאכט, און ארויסגעהמענדיג א נאז־טיכעל האט זי פעסט א רייב געטאן די באקען. — דאס איז פון דער קאלטער וואנע.

— טאקע?

— בנאמנות, אזוי... יערען פריהמארגען. אכט איז דער פריה... ברר, ווי קאלט! ס'איז אזוי קאלט, אז די וועסט עס זיך נארנישט פארשטעלען!. און די, פאפא, וואלסט דאך נישט געווען אזוי בלאס, ווען די מאכסט זיך יערען אינדערפריה אזא קאלטע וואנע.

ליפאווסקי האט הינטערוויילעכץ א קוק געטאן אויף דער טאכטער.

— בלאס גאר?.. שוין־דשע בין איך היינט בלאס?

— יא, מ'קאן מיינען, אז דו האסט געזעהען עפעס א געשפענסט, אדער... פערבראכט א זעהר שלעכטע נאכט.

— איך האב קיין שום געשפענסטער נישט גע־זעהען, און ביינאכט בין איך זעהר גוט געשלאפען!

— איך גלויב נישט די דארפסט זיך מעהר

— האט דער אלטער קרוב א שמייכעל געטאן. זארגען פאר דיין געזונד, אויב נישט צוליב דיינעט־וועגען, איז כאטש צוליב אנדערע. וואלסט זיך גע־דארפט מעהר צושטרייען...

— וואס הייסט?

— אט צום ביישפיל, אננעהמען דעם הער וואלדמאנס איינלאדונג און ארורכפאהרען זיך קיין לארז... מיר וואלטען דארט גאנץ גוט פערבראכט...

ליפאווסקי האט גארנישט געענטפערט....

איהם האט איבערראשט א פלוצלינגער גע־דאנק: דאס דערמאהנען וואלדמאנס נאמען האט איהם גלייכצייטיג דערמאהנט אין דניאל'ס שפע־טען נאכט־וויזיט.

ער האט דערפיהלט עפעס א מארנע אומ־קלארע שייכות צווישען דעם ראזיגען נאכט־בע־זוך מיט דעם שרעקליכען קארטעל, וואס ער ה'ט דערהאלטען פריה־מארגענס.

דניאל'ס קומען צו געהן אזוי שפעט א ז געוועזען מעהר ווי אויסטערליש. די איינלאדונג קיין לארז — אויך. וואלדמאן האט דאך נישט געהערט צו די מענשען, וועלכע האבען ליב אנצופער־טרויען פרעמדע אין דער געהיימעניש פון זייערע עקספערימענטען און ענטדעקונגען.

טא צו וואס איז ער געקומען אזוי שפעט? נאך האלבער נאכט.

קיינמאל פריהער איז עס נישט געשעהן.

צי האט ער נישט געקאנט מאכען די איינ־לאדונג טעלעפאניש?

און דער אפאנג זיינער צו מיטנעהמען די פרויען אליין נאכרעם, ווי ער ליפאווסקי האט גע־זאגט, אז ער קאן זיי נישט קאמפאנירען — דאס איז דאך אלץ פערדעכטיג! זעהר און זעהר פער־דעכטיג!

אבער פונוואנען האט עס דניאל וואלדמאן געקאנט דערגיין?

דורך וואס פאר א וואונדער איז עס איהם בעקאנט געווארען, אז דינסטאג פארטאג האט ער זיך געקליבען צו אוועקרויבען דאס ציהרונג פון דער גרעפין ר. ?

וואס מעהר ליפאווסקי האט אריינגעטראכט אין דעם, אלץ מעהר אומוואהרשיינליך האט זיך עס איהם אויסגעוויזען.

דעם פריהשטיק האט ער געגעסען שווייגענ־דיגערהייט, און כמעט מיט א ווארט זיך נישט אפ־געגרופען.

כדי צו אויסבעהאלטען זיין אומרוהיגקייט,— האט ער געמאכט דעם אנשטעל, אז ער איז פער־נומען מיט'ן לייענען נייעס אין די צייטונגען.

ווען ער איז איזעק, האט נעלי אומרוהיג א קוק געטאן אויף דער מוטער:

— דער פאפא איז עפעס זעהר פערזארגט.

— מסתמא די געשעפטען. ווייסט דאך, כיט די מענער איז שטענדיג אזוי.... איך קאן גוט מיין פינקוסל. ווען ס'איז עפעס נישט אין ארדע־נונג אינ'ם מסחר — שווייגט ער שטענדיג.

נעללי האט א ציה געטאן מיט די פלייצעס.

— כ'מיין נישט ס'זאלען עפעס זיין געוועהנ־ליכע דאגות. איך האב שוין אפט געזעהן דעם פאפא א פערזארגטען. אבער קיינמאל האב איך איהם נאך נישט געטראפען אין אזא שטימונג, ווי היינט אינדערפריה. איך קאן גוט דעם פאפא, און כ'האב דעם איינדרוק, אז ער האט פון ערגיץ בעקומען א מורא'דיגען אומגעריכטען קלאפ....

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

5 זונטאג | יאנואר
ה סבת תר"צ
זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.35

דאס ארויסגעבען די ווינטער-שטיצע

(–) דער מאגיסטראט טיילט מיט, אז אזוי ווי דעם 4. יאנואר האט זיך פארענדיגט די רעגיס-טראציע אויף דער מלוכה'שער ווינטער-שטיצע וועט מען אנהויבען אויסצאהלען די דעצעמבער-אונטערשטיצונגען פאר די, וואס האבען זיך פאר-רעגיסטרירט, דערהאלטען זייערע פארמולארען און זיי צוריק אפגעגעבען אין אונטערשטיצונגס-אמט ביז'ן 4. יאנואר.

די אונטערשטיצונגען וועלען ארויסגעגעבען ווערען:

דאנערשטאג ד. 9. יאנואר ארבייטסלאזע מיט די פאמיליען-נעמען אויף

A B C D E F G H I J K

פון 9 ביז 11 די, וואס זענען פארעגיסטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ. פון 12 ביז 2 – אין דער צווייטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ.

פרייטאג דעם 10. יאנואר

L Ł M N O P R

פון 9 ביז 11 די, וואס זענען פארעגיסטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ. פון 12 ביז 2 פון דער צווייטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ.

שבת דעם 11. יאנואר

S T U W Z Ż

צו די פויליש-רומענישע אונ-טערהאנדלונגען

(ה) פון די טראקטאט-ארבייטען ביי דער לאד-זער האנדעלס-קאמער איז וויכטיג איבער די אנ-קיעטע, וועלכע דארף פעסטשטעלען די פאדערונגען פונ'ם לאדזער אינדוסטריעלען קרייז צו די פוי-ליש-רומענישע אונטערהאנדלונגען. די אונטער-האנדלונגען דארפען פארענדיגט ווערען פארן 1 מערץ און זענען נוגע דעם צאהל-טאריף.

דער רומענישער אפואץ-מארק פאר פוילישע סחורות איז זעהר בעדייטענד ספעציעל פאר לאד-זער בוימוואל אינדוסטרי און פאר די אנשטאלטען, וועלכע ארבייטען אויס מאשינען, וואס פראדוצי-רען טעקסטיל-אויסארבייטונגען.

פארשלאגען אין וואס פאר א זין עס דארפען געמאכט ווערען פארלייכטערונגען פאר די לאדזער סוחרים ביים עקספארטירען סחורות קיין רומעניען דארפען אדרעסירט ווערען אין לאדזער האנדעלס און אינדוסטרי-קאמער.

פערו וויל האנדלען מיט פוילען

(ה) דאס מיניסטעריום פון האנדעל און אינ-דוסטריע מעלדעט, אז אין פערו ענטשטעהט „א געזעלשאפט פאר אויסלענדישען האנדעל", וועלכע האט דעם ציל ספעציעל צו פערבינדען האנדעלס-בעציהונגען מיט פוילען.

עקספארטעריען קענען מעלדען זייערע אפער-טען דירעקט צום פוילישען קאנסולאט אין לים.

פלוצלינג געשטארבען אנ'אונבעקאנטער

פאר'ן הויז נומער 2 אויף וואיטאווסקי גאס איז פלוצים געשטארבען עפעס אנ'אונבעקאנטער פון א יאהר 35.

מען האט דעם פערשטארבענעם אפגעפיהרט אין שטעטישען פראסעקטאריום.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

מ. עפשטיין, פיעטריקאווער 225; נ. בארטא-שעווסקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום, ציגעל-גאס 12; גארפיין, ווסכאדניא 54; קאפראווסקי, נאוואמיעסקא 15.

פרייליידיגע ארבייטסלאזע דארפען אויך בעקומען ווינטער-שטיצע

(2) די קרייז-קאמיסיע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האט ארויסגעשיקט קיין ווארשא צום אר-בייטס מיניסטעריום, א מעמאריאל אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען, אז די ווינטער-שטיצע פאר אר-בייטסלאזע ווערט נישט ארויסגעגעבען פאר פריילי-דיגע, און די, וואס האבען זיך נישט רעגיסטרירט אין מלוכה-אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג, הגם דער דעפארטאמענט-דירעקטאר שוביארטאוויטש האט דער דעלעגאציע צוגעזאגט די שטיצע צו ערטיילען אלע ארבייטסלאזע און נישט נאר די, וואס זענען געווען בערעכטיגט צו בעקומען שטיצע פון ארבייטס-לאזען פאנד. די קרייז - קאמיסיע בעט דערי-בער, אז מ'זאל די אנגערופענע קאטעגאריעס ארבייטסלאזע אויך ארויסגעבען די ווינטער-אונטער-שטיצונגען.

דער מעמאריאל איז אויך איבערגעשיקט געווארען צו דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער איפזיכט ביי דער היגער וואיעוואדשאפט און צו דער צענטראל-קאמיסיע פון די פראפ. קלאסען-פאר-איינען אין ווארשא.

א דעלעגאציע פון דער צענטראל-קאמיסיע זאל נאך די חנוכ'ה בעזוכען דעם ארבייטס-מיניסטער און שטיצען דעם ראזינען מעמאריאל.

ווער האט דערמארדעט פרוי דרייבאך?

דער געהיימנישפולער מארד פון פרוי דריי-באך אויף פאמארסקא 181, איז פערוויקעלט גע-ווארען אין משך פון די לעצטע צוויי טעג אין נאך א גרעסערען נעפעל פון געהיימנישפולקייט.

דער ערשטער פערדאכט, ווי מיר האבען מיט-געטיילט, איז געפאלען אויפ'ן מאן פון דער דער-הרגעטער- די ווייטערדיגע אויספארשונג האט אבער געבראכט אייניגע סענסאציאנעלע ענדערונגען. א שכנטע האט געמאלדען אז זי האט געזעהן די דער-מארדעטע דרייבאך ארום 9 אזייגער אינדערפריה און גערעדט מיט איהר אויף די טרעפען. א צווייטער עדות קארל פרענקע האט מודיע געווען, אז ער איז, צוזאמען מיט דרייבאכ'ן ארויס 7 א זייגער אינ-דערפריה, פון דרייבאכ'ס וואוינונג און, צוזאמען מיט דרייבאכ'ן איז ער געגאנגען אין פאבריק פון ערנסט וועפער.

די אויספארשונג האט אויך פעסטגעשטעלט, אז פרוי דרייבאך איז צוערשט דערשטיקט געווארען מיט א טיכעל און נאכדעם האט דער מערדער איהר צוהאקט דעם קאפ מיט א העקעל, וואס איז גע-לעגען אין קיהלען-קאסטען, דאס העקעל האט דער מערדער צוריקגעווארפען אין דעם קיילען-קאסטען און מען האט עס געפונען פערבלוטיגט. די סמנים פון די פינגער זענען אבער אפגעווישט פון דעם העקעל.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט פעסטגע-שטעלט, אז דעם מארד האט געקענט בעגעהן נאר א נאהענטער פון די דרייבאכס, ווייל קיין פרעמדער האט ניט געקענט וויסען, וואו דרייבאך האלט זיין געלד. צוליב דעם האט מען ארעסטירט 4 נאהענטע קריבים פון דער ערמארדעטער.

עס איז אויך אפגעפאלען דער פערדאכט, אז דעם מארד איז בעגאנגען עמיץ פון די הלוי-חיבות ווייל אלע וועקסלען האט מען געפונען נישט גע-ריהרט.

נעכטען אנדערפריה איז פארגעקומען די סעק-ציע פון טויטען קערפער.

דרייבאך און זיינע קריבים געפונען זיך דערווייל אין ארעסט.

פראצעס וועגען דער דערשאסע-נער באשע יאסעלעוויטש

פרייטאג האט זיך אין קרייז-געריכט אפגע-שפילט דער לעצטער אקט פון דער טראגעדיע, וועל-כע איז פארגעקומען דעם 27-טען מאי פונ'ם פערגאנגענעם יאהר אויף ציגעל-גאס 75 אין „הרצליה".

די פרטים פון דער טראגעדיע זענען פאלגענדע:

אין לאקאל פון „הרצליה" ציגעל-גאס 75, האט זיך ערב ל"ג בעומר פערזאמעלט א גרופע ציוניס-טישע יוגענד. צווישען זיי אייניגע שילער און שילע-רינס פון די יודישע מיטעל-שולען, אויך דער 21-יעהריגער סטודענט אברהם לובינסקי.

ווען די יוגענד האט זיך גענומען שיך פונאנ-דערגיין, און לובינסקי מיט עטליכע מיידלעך האבען זיך געפונען אויף די פינסטערע טרעפען איז זיי פער-לאפען דעם וועג א הונט און גענומען שרעקליך בילען. די דערשראקענע מיידלעך האבען גענומען לויפען צוריק. לובינסקי האט ארויסגענומען א רעוואלווער און אויסגעשאסען אין דער ריכטונג צום הונט. באלד האט זיך דערהערט א הארצרייסענדיג געשריי. און ווען מען האט אנגעצונדען א לעמפעל, האט מען דערזעהען די פופצעהן-יעהריגע שילערין, באשע יאסעלעוויטש ליגען אין א קאלוזשע בלוט מיט א דורכגעשאסענער שלייף.

לובינסקי איז באלד אריין צום סטרוזש אין דאזיגען בעטען וואסער צו העלפען דער פערוואונ-דעטער, נאכדעם איז ער אריין צוריק אין קלוב און אויסגעשריגען נאר איין ווארט: „אנ'אומגליק!"

דאס פערוואונדעטע מיידעל האט מען אפגע-פיהרט אין שפיטאל וואו זי איז געשטארבען.

צום פראצעס געגען לובינסקי'ן וועלכער איז נעכטען פארגעקומען אין קרייז-געריכט זענען א-רויסגערופען געווארען א רייה עדות וועלכע האבען אין פראצעס קיין נייעס נישט אריינגעבראכט.

דאס געריכט האט, נעהמענדיג אין אכט די לינדערנדע אומשטענדען, וואס דער בעשולדיגטער איז יונג, און נאך נישט בעשטראפט געווארען, פער-משפט געווארען אויף 3 חדשים טורמע אפלעגענדיג דאס אויספיהרען פון דער שטראף אויף 3 יאהר.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8-9½ פריה אונפון 3½-4½ נאכמ.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

געסט פון אמעריקא! געסט פון אמעריקא!

גאסטראלען פון די בעוו. הויפט-ארטיסטען, גרינדער פון דער 1. ווילנער טרופע

בעלע בעלערינא, חיים שניאור

היינט, זונטאג, דעם 5 טען, 9 אוונט – יודערהאלונג פון דער פרעמיערע דער נייעסטער שלאגער, וואס איז געשפילט געווארען אין ניו-יארק 2 סעזאנען

איהר פערשפילט לעבען

פאמיליען-בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין.

הויפט-ראלען: „יבקה"-בעלערינא; „אידאר"-שניאור.

מאנטאג, דעם 6-טען, 9 אוונט גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

די דראמאטישע לעגענדע פון דעם בעוואוסטע שרייבער ש. אנ-סקי

דבוק

אין 3 אקטען פון ש. אנ-סקי. הויפט ראלען: לאה-בעלערינא; מיראפאלער צדיק-שניאור.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

מארשאל פילסודסקי אדורכגע-פאהרען קאלושקי

נעכטען ארום 6 א זייגער אינדערפריה איז מארשאל פילסודסקי אדורכגעפאהרען אין שנעל-צוג דורך קאליושקי פון קריניצא. מארשאל פיל-סודסקי איז געפאהרען אינקאגניטא. דער צוג איז געשטאנען אויף דער סטאציע עטליכע מינוט.

שטיצט די פייערלעשער

(–) די פערוואלטונג פון די לאדזער פייער-לעשער האט זיך געווענדעט מיט אנ'אויפרוף צו די לאדזער געזעלשאפט צו שטיצען דעם היי-יאה-ריגען, מאסקען-באל וועלכער וועט פארקומען דעם 8 פעברואר. די מאטעריעלע סיטואציע פון דער פייערלעשער-קאמענדע איז אזא טרויריגע, אז מ'האט היי יאהר אויף חנוכה נישט געהאט אויסצו-צאהלען די בעשיידענע שכירות די ארבייטער און אנגעשטעלטע.

גרויסע רעדוקציעס אין שייב-לערס פאבריק

אין פראפעסיאנעלע פעראיינען האט זיך נעכ-טען פערשפרייט א קלאנג, אז די פירמע שייבלער רעדוצירט ווייטער די ארבייטער און איינגיכען זאלען נאך 300 ארבייטער פון שייבלערס פאבריק פערגרעסערען מיט זיך די רייהע פון די ארבייטס-לאזע אין לאדז. עס זאל די אויבענדערמאנטע פאבריק אויך איבערייסען די ארבייט אויף אנ'אומ-בעשטימטער צייט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען די פראפ-פעסיאנעלע פעראיינען בעשלאסען זיך צו ווענדען מיט א מעמאריאל וועגען די שווערע לאגע פון די לאדזער ארבייטער קיין ווארשא צום מיניסטער-יום פון געזעלשאפטליכער שוץ און בעטען איב-טערוועניערען.

שטאטישע דיסציפלינאר-קאמיסיע

פרייטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון מא-גיסטראט די ערשטע פון י. 1930. אויף דער דא-זיגער זיצונג איז צוו. אנד. אויסגעוועהלט געווא-רען א שטאטישע דיסציפלינאר-קאמיסיע אויף היינטיגען יאהר, אין דער קאמיסיע זענען אריין: פרעז. זשעמיענצקי און די לאווניקעס קוק און פור-טאל, דער יוריסטקאנסול פון מאגיסטראט אדוו. שטראמאיער און מצד די פראפ. פעראיינען פון די שטאטישע אנגעשטעלטע – וויסאצקי, וואידאן און דאמאנסקי.

פארוטשניק לאבעדא'ס קאלעגן ווילען איהם רעהאביליטירען

(2) נעכטען איז קיין לאדז געקומען א קא-פיטאן פון 86. פולק, א. שיק, וועלכער איז אהער דעלעגירט געווארען דורך זיינע פולק-קאלעגען, כדי זיך דא צו אריענטירען אינ'ם ענין פון פא-רוטשניק לאבעדא, וועלכער איז דורכ'ן מיליטער-געריכט פערמשפט געווארען צו דעגראדאציע און צוויי יאהר תפיסה.

די אפיצירען פונ'ם פולק האבען בעשלאסען אנצוווענדען אלע מיטלען, כדי צו רעהאביליטירען זייער קאלעגע, וועלכער איז פערמשפט געווארען פאר נעהמען כאבאר און בעפרייען פאבאר-פליכ יגע.

ארעסטירט פערברעכער

(ב) נעכטען האט די אויספארשונגס-פאליציי אדורכגעפיהרט אנ'אבלאווע אויפ'ן שטח פון 7 קאמיסאריאטען. ס'זענען ארעסטירט געווארען 9 פערזאן, וועלכע ווערען געזוכט דורך דער פאלי-ציי פאר פערשידענע פערברעכענס.

פערזאמלונג פון טאנץ-לעהרער

(–) אונטער'ן פארזיץ פון ה' לארסאן איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פער-איין פון טאנץ-לעהרער. נאכ'ן בעשטעטיגען דעם קאסע-בעריכט, וועלכען ס'האט אפגעגעבען ה' דעמבינסקי, איז פארגעקומען א וכוח וועגען דעם טעטיגקייטס-בעריכט און ס'איז אויסגעוועהלט גע-ווארען א נייע פערוואלטונג: העגריקאווסקי (פרע-זעס), וויינטרויב און זאלצמאן (וויצע-פרעזעסען), דעמבינסקי (סעקרעטאר), ריבאווסקי, פרידוואלד און קאלסקי.

די פערוועלקונג פון אן׳אמאל פאפולערער לאדזער יודישער קולטורעלער אינסטיטוציע

„הזמיר" אמאל און „הזמיר" היינט

דער גייסטרייכער ליטעראטור־קריטיקער און פארשער איפ'ן געביט פון דער יודישער שפראך דער מחבר פון „לעקסיקאן פון דער יודישער ליטעראטור און פרעסע" זלמן רייזען, שרייבענדיג אין א רעצענזיע וועגען לאדזער „ארט" אין ווילנער „טאג" פון 27־טען דעצעמבער פ.י., זאגט ער וועגען לאדזער „הזמיר" אט וואס:

„סאמער איז אמאל אין לאדז געווען א „הזמיר" וואס האט געהאט א שם אלס פיאנער איפ'ן געביט פון דער יודישער פאלקסמוזיק, איז דארט איצט ארויסגעטריבען געווארען יעדע שפור פון יודיש. דער „ארט" האט רעהאביליטירט דאס יודישע לאדז, אלס מיטביירין פון דער יודישער קולטור, און מיר האבען זיך אלע געפרעהט מיט משה בראדערזאנס איפטו, מיט זיין געצערטעלט קינד, דעם „ארט" א.א.וו."

מיר האבען בכיוון געבראכט דא די מיינונג פון זלמן רייזען איבער דעם „הזמיר" און מיר ווילען דא איבערגעבען ווי איז דער מצב אין „הזמיר" ביים היינטיגען טאג.

*

מיט יאהרען צוריק האט דער לאדזער „הזמיר" געשטאנען אלס איינע פון די פאפולערסטע יודישע געזעלשאפטען. אגב האט דער „הזמיר" געפיהרט א ברייטע און פערצווייגטע קולטור־טעטיגקייט. אין „הזמיר" פלעגען זעהר אפט פארקומען ליטעראַרישע אווענדען, דא זענען מיט פארטראגען (אין דער יודישער שפראך, זעלבסטפערשטענדליך) אויף ליטעראַרישער טעמעס אויפגעטרעטען די פארנעהמסטע יודישע שרייבער מיט י. ל. פרץ בראש. „הזמיר" האט פערמאגט א גרויסע ביבליאטעק, א דראמאטישע סעקציע, אן ארקעסטער פון וועלכע עס איז מיט יאהרען שפעטער ענטשטאנען אין לאדז דער היגער סימפאנישער ארקעסטער, און אין דער ערשטער רייה האט דער „הזמיר" זייט יאהרען דעם שעהנסטען און בעסטען כאר אין לאדז.

דער כאר פלעגט שטענדיג לעגען דעם גרעסטען געוויכט אויף איינשטודירען אראטאריעס. דאס איז א יפפיהרען פון אן׳אראטאריע — דאס איז א גרויסע סאטיספאקציע פאר א דיריזשאר. אבער נישט בלויז דאס. דער „הזמיר" פלעגט איינארדנען גרויסע פאלקס־קאנצערטען פון כאר און ערשטקלאסיגע סאליסטען. ביי אזא לאגע איז קיין וואונדער נישט, וואס עס איז פאר יעדען „הזמיריסט" געווען א שטאלץ צו געהערען צו דער געזעלשאפט.

ווי זעהט עס אבער היינט אויס אין „הזמיר"? פיל מענשען זענען פון „הזמיר" אוועקגעגאנגען. פיל פרישע זענען צוגעקומען. די צייט פון דער גרויסער „הזמיר"־ענטוויקלונג געהערט צו דער פערגאנגענהייט.

וואס זענען די סיבות דערפון? מיט וואס קען מען ערקלערען, וואס פון 150־קעפיגען „הזמיר"־כאר איז איצט געבליבען ביי א העלפט נאר? וואו ליגען די סיבות פון דעם שוואכען אינטערעס, וואס די לאדזער געזעלשאפטליכקייט ווייזט ארויס צום „הזמיר"?

בעראטעגטע זאגען, אז דאס איז אין דער ערשטער רייה, דערפאר, ווייל אין „הזמיר" בעגעהט מען זיך מיט יודיש, מיט דעם יודישען ליד, ווי מיט א שטיף־קינד. די פיהרער פון „הזמיר" פלעגען אויף די פערזאמלונגען וועגען אויספיהרען יודישע לידער ענטפערען, אז זיי זענען נישט נעגען יודיש, יודיש זינגט מען נישט דערפאר, ווייל עס איז נישטא וואס צו זינגען אין יודיש...

מיט א 2 יאהר צוריק ווען די פראפעסור פון „הזמיר" האט איבערגענומען אין א גאר שווערער צייט, דער פערשטארבענער ד״ר ל. פריבולסקי, האט ער אין זיין ערשטער רעדע, פייערליך ערקלערט, אז די שטרעבונג פון די קעמפער פאר פלעגען דאס יודישע ליד אין „הזמיר" איז א ריכטיגע, אז אין „הזמיר" וועט מען איצט פלעגען דאס יודישע ליד און דער „הזמיר" האט אנגעהויבען צוריקגעווינען די סימפאטיע פון די מיטגלידער און פריינד. די ערשטע קאנצערטען (מיט א בעשיידענעם זאגאר יודישען אינהאלט) האבען געהאט גרויס ערפאלג. דאס האט אבער לאנג נישט געדויערט. און מיט'ן טויט פון ד״ר ל. פריבולסקי שלאפט דער „הזמיר" ווידער איין.

ערשט נישט לאנג, מיט א 3 חדשים צוריק איז אין „הזמיר" פארגעקומען א קאנצערט. דער פערוואלטונגס־מיטגליד מאשקאוויטש האט רעכאלט ערקלערט, אז ווידער וועט מען אין „הזמיר" הערען א יודיש ליד.

דאס זענען אבער געווען בלויז ווערטער. אין דער ווירקליכקייט איז עס אנדערש. אט אין דעם פערגאנגענעם שבת פארגעקומען א חנוכה־אווענד. איך פראגראם איז פון יודיש נישט געווען קיין שפור.

עס איז אויפגעטרעטען דער כאר. קיין איין יודיש ווארט! עס איז אויפגעטרעטען א סאליסט. איהר האט פון איהם געקאנט הערען רייטשע, פראנצויזישע און איטאליענישע לידער, אבער יודישע — דאס נישט.

(אגב מוז מען מודה זיין, אז סיי דער כאר סיי דער ערשט־ראנגאניזירטער ארקעסטער האט בעדען זעהר גוט געזונגען און געשפילט און פון מוזיקאלישען שטאנדפונקט געהאט גאר א גרויסען ערפאלג. און דאס איז א דאנק דער מיהפולער, אדריטדינגער און איבערגעגעבענער ארבייט פון טאלאנטפולען דיריזשאר י. פייוישיס.)

אבער אויב די לייטונג פון „הזמיר" האט נישט קיין „אינטערעס" פאר יודיש, דארף דאך דאס פראפ פייוישיס פאדערען פון דער פערוואלטונג, נאך מעהר ווען דער כאר פארערט זינגען יודיש. דער אויסרייד, אז עס איז נישטא קיין יודישער כאר־רעפערטואר איז דאך א לעכערליכער!

אז יודיש האט א גרויסע בעדייטונג פאר דער פאפולאריטעט פון „הזמיר" זאל רינגען דער פאקט, וואס די רעציטאציעס פון ה׳ מאשקאוויטש (שלום־עליכם׳ס „קנארטען" און „66") האבען נישט קוקנדיג אויף דער שפעטער צייט, 1 ביינאכט, געהאט גאר א גרייסען ערפאלג.

מיר האלטען אז דער לאדזער „הזמיר" קאן צוריק געווינען זיין אמאליגע פאפולאריטעט, אויב עס וועט פארקומען א גרינדליכע רעארגאניזאציע. עס מוזען ארגאניזירט ווערען ליטעראַרישע אווענדען, די ביבליאטעק דארף אויפגעלעבט ווערען, די ביכער מוז מען פערהיטען פון פערניכטונג, דער כאר מוז זינגען יודיש.

עס מוז אויפהערען די ממש שענדליכע בעציהונג צו יודיש און יודישער קולטור. וועלכע סיזאגט זיך, א שטיינער, ערלויבט איפ'ן לעצטען קאנצערט איינער פון די פערוואלטונגס־מיטגלידער, ה׳ ליבערמאן. אויף דער ביטע פון א „יוו״א"־פארשטעהער א מיטגליד פון „הזמיר" מ׳זאל איהם ערלויבען צו זאגען א פאר ווערטער וועגען דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין צוזאמענהאנג מיט דער חנוכה־אקציע, האט דער ה׳ ליבערמאן געענטפערט (אגב אין א צובראכענעם פויליש): „או נאם טעגא ניעמא!"

דער „הזמיר" מוז זיך אומקעהרען צום אמאל קוואל, ער מוז ווערען פאלקסטימליך, דאס און נאר דאס קאן איהם צוריקברענגען די פערלוירענע פאפולאריטעט.

מ. אלטמאן.

פון האנדעלס־געריכט

(—) דאס האנדעלס־געריכט האט ערטיילט דער פירמע י. בערקענשטאט (קאנפעקציע געשעפט אויף נאוואמיעסקא 18) א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף 3 חדשים, ביז'ן 3 יאנואר. איצט האט זיך די פירמע געווענדעט וועגען ערלויבען א הר מאכען אן׳אפמאך מיט די קרעדיטארען.

דאס געריכט איז מסכים געווען, דער אפמאך דארף אבער בעשטעטיגט ווערען דורכ'ן האנדעלס־געריכט.

דאס זעלבע געריכט האט בעשטעטיגט דעם אפמאך פון יוזעף צעשליצקי מיט די קרעדיטארען. דער בעל חוב קאנסטאנטינער 74 וועט בעצאהלען 35 פראצ. פון די חובות אין 4 ראטעס: 2 מערץ, 2 יוני און 2 אקטאבער צו 10 פראצ. און 5 פראצ. דעם 2 דעצעמבער.

יודל ראטנערבער שיך געשעפט גלובנא 50, האט בעקומען א גלייט בריף אויף 6 וואכען און בענדע מאנופאקטור געשעפט ווסכאדניא 50 — אויף 3 חדשים און ברידער טושינסקי — אויף 3 חדשים און דערווייל בעפרייען זיינוועל טושינסקי פון ארעסט.

אומגליק, אדער זעלבסטמארד

נעכטען ביינאכט האט מען אויף די באהן־ליניע קאליושקי — ראגאוו געפונען א טויטען קערפער פון א פרוי איבערגעפאהרען דורך א צוג די רעדער פון צוג האבען ביי דער אומגליקליכער אפגעשניטען דעם קאפ און ביידע פיס.

די איבערגעפאהרענע א פרוי פון א יאהר 30 א שעהנע בלאנדינע, מאכט אן׳איינדרוק פון א שטעטישער איינוואוינערין, איהר נאמען איז נישט בעלונגען פעסטצושטעלען, עס איז אויך דערווייל נאך נישט פעסטגעשטעלט צי האט מען דא צו טון מיט אן׳אומגליקס פאל צי מיט א זעלבסט־מארד.

2־יעהריג קינד טרינקט נאפט

אויף וואלבארסקא 31 האט זיך אנגעטרינקען מיט נאפט דער 2־יעהריגער נתן אבאוויטש. דאס קינד האט די פאגאטאווע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אינטערנאציאנאלע אויסשטעלונגען

וואס וועלען פארקומען היינטיגען יאהר

(ה) אין דעם לויפענדען יאהר וועלען פארקומען א גאנצע רייה אינטערנאציאנאלע אויסשטעלונגען און ירידים.

פון אפריל ביז נאוועמבער וועלען פארקומען צוליב דעם 100־יעהריגען יובילייט פון בעלגיען׳ס אונאפהענגיגקייט, צוויי אויסשטעלונגען אין אנטווערפען און אין ליעזש. די ערשטע וועט האבען א ספעציעלען ים־ און קאלאניאלען־כאראקטער. דעריבער ארדענט איין דעם אנטייל פון פוילען אין דער אויסשטעלונג דאס מיניסטעריום פון האנדעל און אינדוסטריע.

די צווייטע אויסשטעלונג וועט האבען אן׳אינדוסטריעלען און אויטיליטארען כאראקטער און עס וועלען דעריבער אויסגענוצט ווערען די פוילישע ספערען, כדי צו פאפולאריזירען די פוילישע עקספארט־ארטיקלען.

אוים'ן פארשלאג פונ'ם פעראיין פון די האנדעלס־קאמערן, האט די לאדזער אינדוסטריע־ און האנדעלס־קאמער ערקלערט איהר אקצעס אין דעם ארגאניזיר־קאמיטעט אנטייל צו נעהמען אין דער אויסשטעלונג.

די צווייטע וויכטיגע אויסשטעלונגען זענען די לייפציגער ירידים (פונ'ם 2. ביז'ן 8. מערץ) דער פוילישער פאוויליאן וועט ארגאניזירט ווערען אונטער דער לייטונג פון מלוכה'שען אינסטיטוט צוליב דעם שווערען טעקסטיל־קריזיס, איז נאך נישט בעוואוסט, צי דער לאדזער קרייז וועט נעהמען א ספעציעלען אנטייל אין די לייפציגער ירידים.

פון די קלענערע אויסשטעלונגען זענען וויכטיג די בודאפעשטער ירידים פונ'ם 3. ביז'ן 12. מאי. וועלכע וועלען צוליב'ן יובילייכאראקטער, האבען א ספעציעל יום טוב'דיגען אויסזעהען. די פוילישע אינדוסטריע האט די מעגליכקייט אויסצושטעלען זייערע עקספאנאטען אין אייגענעם פאוויליאן מיט נישט גרויסע קאסטען, ווייל עס זאלען בעדייטענד פערקלענערט ווערען די טראנספארט טאריפען. די פירמעס, וועלכע ווילען אנטיילנעהמען אין די בודאפעשטער ירידים, קענען צושיקען זייערע מעלדונגען אין האנדעלס און אינדוסטריע־קאמער אין לאדז.

=====

א דאמע, וואס „חלש'ט" אין צוג

די אפעריסטקע איז ארעסטירט געווארען אין גאס

זייט א לענגערע צייט האט אויף פערשידענע באהן־ליניעס „געארבייט" עפיס אן׳עלעגאנטע דאמע, וועלכע פלעגט אפט חלש'ן און ווען מ'פלעגט זי אבראטעווען, זיך אנגעבען אלס פארזיצערין פון „רויטען קרייץ" אין לאדז, ארער אלס מיטגליד פון פרויען־שוץ פעראיין אין קאלושקי און דערצעהלען, אז מ'האט איהר בעגנבעט. ווען מ'פלעגט אויסבארגען דאס נויטיגע געלד אויף הוצאות, פלעגט זי פערנאטירען יענעמס אדרעס, כדי שפעטער פון דער היים אפצושיקען דאס געלד. איינמאל האט אבער פאסירט, אז א פאסאזשיר, וואס האט איהר שוין איינמאל „אויסגעבארגט" אויף הוצאות האט זי דערקענט און געוואלט זי ארעסט רען, נאר זי איז פערשוואונדען פון צוג. די פאליציי האט פינגערגעשיקט שטעק־בריף און בעשריבען איהר אויסזעהן.

נעכטען האט א בעאמטער פון אויספארשונגס־אמט בעמערקט אויף רוגפיסטא און פיעטרקאווער א עלעגאנטע דאמע, וואס איז געווען ענליך צו די אנגעגעבענע סמנים. ער האט זי פערהאלטען און ווען זי האט זיך נישט אויסלעגיטימירט, האט ער זי אפגעפיהרט אין פאליציי און נאך א רעוויזיע איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די פרוי וואוינט אין קלוקאס האטעל (ציגעלגאס 66) זי הייסט מאריאנא שוועבער 42 י. אלט פון קאליש. מ'האט זי אפגעפיהרט אין טורמע.

אומזיסטע פארלעזונג וועגען טובערקולאז

(מ) היינט 12 א זייגער בייטאג וועט אין זאל פון שטעטישען קינא („רעקאטשינער 1") פארקומען א פארלעזונג פון ד״ר רייסעראוויטשקי א.ד.ט. „דער געזעלשאפטליכער קאמף מיט טובערקולאז". דער אריינגאנג איז אומזיסט.

ארבייטסלאזיגקייט אין פאביאניץ

(2) אויף אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע אין פאביאניץ האט די רעגירונג בעשטימט 25,000 זל. אזוי ארום קענען געשטיצט ווערען קוים 200 ארבייטער־פאמיליעס, בעת ס'האבען זיך רעגיסטרירט אויף שטיצע־איבער 1000 דער מאגיסטראט בעמיהט זיך אז די בעשטימטע סומע זאל פערגרעסערט ווערען.

גרויסער ערפאלג פון בעלא בעלערינא און חיים שניאור

דער ערשטער אויפטריט פון די ארטיסטען בעלא בעלערינא און חיים שניאור, פרייטאג צו נאכטס אין יודישען טעאטער־איז ארויס מיט א רוישיגען ערפאלג.

בעלא בעלערינא איז שטארק אויסגעוואקסען אין משך פון די עטליכע יאהר, וואס מיר האבען זי נישט געזעהען שפילען ביי אונז אין שטאט. בעלערינא האט זיך אין ליבינס פיעסע, וואס איז צום ערשטען מאל אויפגעפיהרט געווארען אין היגען יודישען טעאטער־ארויסגעוויזען פאר אן׳ארטיסטקע פון א גאר גרויסען פארנעם.

זי האט מיט יעדען אקט אלץ מעהר איבערראשט און בעצויבערט דעם עולם. איז טאקע נישט קיין וואונדער וואס דער עולם האט איהר בעשאנקען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

אויך שניאור האט געהאט א פערדינטען ערפאלג.

היינט ווערט ווידערהאלט די פרעמיערע פון ליבינס „איהר פערשפילט לעבען".

ד״ר שיפער'ס פארלעזונג אין לאדזער „וו.י.ז.א."

מיטוואך אין אווענד איז אין דער לאדזער יודישער פרויען־ארגאניזאציע „וו.י.ז.א." פארגעקומען א העכסט־אינטערעסאנטע פארלעזונג פון בעקאנטען יודישען היסטאריקער און ליטעראטור־פארשער ד״ר יצחק שיפער א. ד. ט. „די ענטוויקלונג פון היסטארישען ראמאן אין דער יודישער ליטעראטור".

אין א מייסטערהאפטער בילדליכער פארם האט דער פרעלעגענט געשילדערט דעם ענטוויקלונגס־וועג אנהויבענדיג פון דער יודישער נאוועלע, וואס האט דעם בולט'סטען אויסדרוק בעקומען ביי י. ל. פרץ ביז צום היסטארישען ראמאן פון יודישע שריפטשטעלער, וואס שרייבען אין פערשידענע שפראכען.

די פארלעזונג איז אויסגעהערט געווארען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט און דער פרעלעגענט איז בעשאנקען געווארען מיט רוישיגע אפלאדיסמענטען.

היינט אויפטריט פון ארדינובנא און יאראססי אין פילהארמאניע

היינט 12 א זייגער מיטאג טרעטען אויף אין פילהארמאניע מיט איין גאסט שפיל די ריזען פון ווארשאווער „קווי־פרא־קווא": די אונפערגלייכליכע זינגערין און רעציטאטארין פרל. חאנקא ארדינובנא און דער גלענצענדער קאנפערענסיער און הומאריסט פרידעריק יאראססי.

האנקא ארדינובנא געהערט היינט צו טאג צו די גלענצענדסטע קינסטלערינס אין איירא און מיט זייערע אויפטריטען בעצויבערן זיי די גרעסטע אודיטאריעס.

פון קינא „בייקא"

אין קינא־טעאטער „בייקא" ווערט איצט געגעבען דער הערליכסטער רוסישער פילם א. נ. „די ליבע פון א קאזאק", לויט'ן אונשטערבליכען ווערק פון גראף ל. טאלסטאי.

אין דאזיגען פילם קרעאירען דאס פרעכטיגסטע ליבעס־פארל יאהן גילבערט און זיין פאהטנער רענעע אדארעע.

דער דאזיגער פילם שילדערט דאס אויסגעלאסענע אויפפיהרונג פון א קאזאק, פערמאגט א גאנצע רייהע שוידערליכע מאמענטען, וואס ווירקען שטארק אוים'ן צושויער און לאזען איבער א גוטען איינדרוק.

די מוזיקאלישע אילוסטראציע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון ה׳ ריכטער. א גאר איינשטודירט כאר פיהרט אויס פערשידענע רוסישע לידער.

רעזערווירט אויף אנ'ענטפער

פאר דער פירמע **Polska Spółka Obuwia**

BAT'A Sp. Akc.

אויף דעם היינטיגען נישט כאלידען אנפאל פון דער קאנקורענץ. וואס האט די כונה אבצוזרייסען דעם פער־דינטען צוטרוי פון די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג פאר אונזערע וועלט־בערימטע גוטע און ביליגע שיך.

3575

האנדווערקער־קאמער אין לאדז. עוואנגעליצקא 18

קאפיע

פראטאקאל

דעם 4. יאנואר 1930, 11 א זייגער האבען זיך צו דער האנדעלס קאמער אין לאדז געווענדעט די רעפרעזענטאנטען:

1) פון שוסטער־צעך אין לאדז אין די פערזאנען: ה' פאדסטארשי, לעוואנ־דאווסקי און ה' קאוואלטשיק,

2) פון שוסטער־צעך און קאמאשען שטעפער אין לאדז אין דער פערזאן פון ה' פרינץ,

3) פערבאנד פון סוחרים און אינדוסטריעלער פון דער שיך בראנזשע אין די פערזאנען: ה' י. ווינדמאן און ל. יאאב,

4) ווי אויך פארשטעהער פון די קאנסומענטען אין די פערזאנען: ה' מאיר־צעלי שולץ, מיטאינהאבער פון דער פוילישער דרוקעריי, וואוינהאפט פושטיאזד 19. ווי אויך ח' לעאן ליסנער, בוימייסטער, וואוינהאפט גלובנא 23 מיט דער בקשה, אז אין דער אנוועזענהייט פון פרעזידענט פון דער האנדוו.־קאמער ה' שוואנקאווסקי, ראטמאן פון דער קאמער ה' אדערבערג, ווי אויך דירעקטאר פון דער קאמער ה' פיעקארסקי פעסטצו־שטעלען פון וואס פארא מאטעריאל ס'זענען געמאכט די שיך, וואס זיי האבען מיטגע־בראכט. די מיטגעבראכטע שיך זענען געווען געקויפט אין געשעפט פון דער **פירמע באטא** אין לאדז, פיעטריקאווער 87, אלס בעוויז קען דינען דער שטעמפעל פון דער פירמע, וואס געפינט זיך אויף דער זויל, וואס טראגט דעם פירמע־צייכען פון דער פירמע באטא און איז בעצייכענט מיט'ן פערקויפס־פרייז 29.90 זל. אינווענ'ג פון שיך איז געווען דער נומער 4,215,571,835 E 7 1/2

דער אויסערליכער אויסזעהען פון פארגעשטעלטען שיך איז פאלגענדער:

פאנטאפעל, שווארץ, מעבישער, גאנץ לאקירט פון דער איצטיגער מאדע. נאכ'ן פונאנדערנעמען פונ'ם דאזיגען שיך, איז פעסטגעשטעלט געווארען פאלגענדעס: די זויל פון שיך איז נישט גאנץ און דערגרייכט נור ביז **צום קלאץ**, די זויל איז געמאכט פון לייכטען זויל־לעדער, דערביי איז זי צום טייל צוגענייט און צום טייל געשפילקעוועט מיט אייזערנע זאטלער־נעגעלעך. דער קלאץ איז געמאכט פון האלץ, דערביי איז נור איין אויבערשטער פלעק געמאכט פון זויל־לעדער. די בראנד־זויל איז געמאכט פון **טאוועל** און אויך דאסזעלבע דער גלאנעק. די אינערליכע הינטערשטע טייל פון שיך איז געמאכט פון טאוועל. דער שפיץ פון שיך (ביי די פינגער) איז געמאכט פון אימפרעגנירטער צע־ראטע. די גאנצע פאדשעווקע איז געמאכט פון **לייוועגד**. דער אויבערשטער טייל בע־שטעהט פון דער פשיסווע, די פאדערשטע איז געמאכט פון שווארץ לעדער, לאקירט (רונדלאק) נידריגער סארט, דאגעגען דער הינטערשטער טייל פון שיך ד. ה. די אזוי־גערופענע כאלעווקע איז געמאכט פון **צעראטע.**

די אויבען אויסגערעכנטע פערזאמעלטע עקספערטע האבען איינשטימיג ער־קלערט, אז דער מיטגעבראכטער שיך איז נישט געמאכט ווי געהעריג און אויף אנ'אופן וואס ענטשפרעכט נישט די ביז איצט אין פוילען פראקטיצירטע צופרידען־שטעלענדע בע־דערפנישען פון די קאנסומענטען און דהיינו: 1) זוילען ווערען געמאכט געוועהנליך אין פוילען איבער'ן גאנצען ספוד (אויך אונטער'ן קלאץ); 2) דער קלאץ ווערט נארמאל גע־מאכט אין פוילען פון לעדער **און נישט פון האלץ**; 3) די בראנד־זויל, שפיץ און אונטערשטער טייל ווערען אין פוילען געמאכט פון לעדער און **נישט פון טאוועל**; 4) די פאדשעווקע צום אונטערשטען טייל פון מענער־שיך ווערען אין פוילען אייביג גע־מאכט פון לעדער און **נישט פון לייוועגד**; 5) דער אויבערשטער טייל פון שיך ווערט אינגאנצען געמאכט פון לעדער **און נישט פון צעראטע.**

צוליב דעם אויבען דערמאנטען האבען די פערזאמעלטע ערקלערט, אז די מיט־געבראכטע שיך ווערען פערקויפט אין פערגלייך צו זייער ווערט זעהר טייער. די פירמע באטא, פערקויפענדיג כלומרשט לעדערנע שיך, שטעלט צו אייגענטליך דעם קאנסומענט שיך געמאכט פון צעראטע, טאוועל, האלץ, און צום טייל נאר פון לעדער. די פוילישע שוסטער וואלטען געקענט פראדוצירען אזעלכע שיך בעדייטענד ביליגער, ווי די פירמע באטא און דאך טוען זיי עס נישט, נישט וועלענדיג אריינפיהרען דעם קאנסומענט אין א טעות, וואס שטרעבט צו קויפען ביליגע שיך און ווילען אויך נישט ווערען צוגעצויגען **צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט.** רערמיט איז דער פראטאקאל פער־ענדיגט געווארען און אונטערגעשריבען געווארען אין דער אנוועזענהייט פון די פארשטע־הער פון דער האנדווערקער־קאמער.

דער אריגינאל פון פראטאקאל איז געבליבען אינדער האנדווערקער־קאמער אין לאדז, דערביי זענען ארויסגעגעבען געווארן קאפיעס די רעפרעזענטאנטן פון שוסטער־און קאמאשען־שטעפער־צעך, ווי אויך דעם פערבאנד פון סוחרים און אינדוסטריעלער פון דער שיך־בראנזשע. אונטערשריפטען:

פרעזידענט פון דער האנדווערקער־קאמער אין לאדז (–) **שוואנקאווסקי**
ראטמאן פון דער האנדווערקער־קאמער אין לאדז (–) **אדערבערג**
דירעקטאר פון דער האנדווערקער־קאמער אין לאדז (–) **פיעקארסקי**
פאר'ן שוסטער־ און קאמאשען־שטעפער־צעך אין לאדז (–) **פרינץ**
פאר'ן צעך פון דער שטאדט לאדז
(–) **לעוואנדאווסקי** און **קאוואלטשיק**
פאר'ן פערבאנד פון די סוחרים און אינדוסטריעלער פון דער שיך־בראנזשע
יאאב און **ווינדמאן.**
פארשטעהער פון די קאנסומענטען: (–) **שולץ** און **ליסנער**
פאר די ריכטיגקייט פון פראטאקאל (–) **פיעקארסקי.**

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט"
האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

אנ'ארט צו שלאפען

פאר א ארענטליכען יונ־געמאן, איז אבצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33 אין 2. הויף, פארטער.

א **שפולער** און P. D. א **ארבייטער** איז נויטיג אין דער סוויט:ר = פאבריק פלאץ־וואלנאשטשי 3

שפארט געלד און צייט! אייער געלד און צייט! שפארט געלד און צייט! אייער געלד און צייט!

דאמען־וועשעריי
„DIANA"
ul. 28 p. Strz. Kan. № 41

וואשט און פרעסט אלערליי וועש ביליגער ווי אינדערהיים. עלעגאנט און היגיעניש.

קלינגט טעלעפאן № 188-25

נעהמט־אן און שטעלט־צו א היים גענצליך אומזיסט שוין ביי רעכנונגען פון 15 זל.

ספעציעלע אפטיילונגען: ס'ווערט אנגענומען נייע וועש פון וועש־פאבריקאנטען צום נייען געוואשען לויט ווינער מוסטער.

רייך אויסגעשטאטעטע וועש־אויסבארגונגס־אנשטאלט פאר פריזיער־סאלאנען און רעסטאראציעס.

בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט שנעל, אויף וואונש אין משך פון 8 שעה

שוינט אייער וועש! N.ALL AGENDA ...

בעקאנטמאכונג

איך מאך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז בא מיר בעקומט מען א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע קליידער אויף חתונות, בעלער, חופה־קליידער און וועלאנען אויף אפגויץ נייעסטע פאסאנען! קומט און איבערצייגט אייך.

מיט אכטונג **פאסטאוועלסקא**
ציגעל־גאס 59, פראנט, 1 שטאק

ס'ווערט געזוכט א פעהיגער

יונגערמאן

גוט בעקאנט אין דער זיידען בראנזשע אלס עקספעדיענט אין א פארבעריי. אפערטען אין אדמ. אונטער "L."

3571

מה שהיה הוא שיהיה, ומה שנעשה הוא שנעשה!

זא זאלסטו ווייטער קומען צו לויפען אין בעוו. רעכטסקאנסולענט־ביורא צו ה'

מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואנ־לאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפיע־טשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אורושאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג
מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

א לאנגיעהריגער געוועזענער

גערי'כטס־סעקרעטאר

שרייבט אלערליי ביטעס און קראגעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשע־ניעס אין אלע שטעדט פון פוילען. א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען נעמט אן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אוו.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

וואחאדזקא 1

[illegible]

קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער היל־סאנבינעם קאמפרעס.

[illegible]

חיזים 3 א.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג

ספעציאל־ארצט פאר נירען, בלאז און הארן־קראנקייטן

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4–7 אוועגד.

צודיקגעקעהרט.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און רענטגען־קאבינעט.

משקעוויטשער 11, טעלעפאן 37-63

[illegible]

ד"ר [illegible]	[illegible]
ד"ר [illegible] קינדער־קראנקה.	[illegible]
ד"ר [illegible] אינערליכע קראנקהייטען	[illegible]
ד"ר [illegible] הויט און געשלעכט־קר.	[illegible]
ד"ר שמירנפלד [illegible]	[illegible]
ד"ר [illegible] אויגען־קראנקה.	[illegible]
ד"ר [illegible] קראנקהייטען	[illegible]
ד"ר [illegible]	[illegible]

[illegible]

אימפונגען נעגען שקארלאטין.

[illegible]

א רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר [illegible]

[illegible]

די לעטשניצע איז אויך [illegible]

Przymusowe licytacje

Magistrat m. Łodzi — Wydział Podatkowy — podaje niniejszem do wiadomości, że w dniu 15 stycznia 1930 roku między godziną 9-tą rano, a 4-tą po południu odbędą się przymusowe licytacje u niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

1. Alfabeta L., Szkolna 14, szafa.
2. Brodaty M., Franciszkańska Nr 31, pomocnik
4. Chmielewski M., Piotrkowska 69, meble.
5. Cytron A., Żeromskiego 18, szafa.
6. Chojnacka R., Zgierska 12, meble.
7. Dzierzgwa Fr., Konstantynowska 14, szafa.
8. Dobroczyński Sz., Zgierska 28, meble.
9. Ejber S., Kazimierza 12, meble
10. Grinwald R., Północna 19, meble.
11. Grynsztajn I., Konstantynowska 32, zegar, meble.
12. Jakubowicz T., Gdańska 5, szafa.
13. Kotek M., Solna 14, 5 paczek bawełny.
14 Kuperman Sz., Wolborska 34, meble.
15. Krajewski St., Zgierska 112, szafa
16. Kozuchowa E., Podrzeczna 15, meble.
17 Kowalski J., Solna 12, szafa.
18. Landau M., Zgierska 58, maszyna do szycia, meble.
19. Lew L., Mojżesz, Południowa 20, meble.
20 Lewkowicz W., Bazarna 7, meble.
21. Liberman Z., Szkolna 10, meble.
22. Miński B., Lutomierska 17, meble.
23 Merczyński W., Kościelna 4, meble.
24. Milgrom Sz., Podrzeczna 2, meble.
25. Openhajm M., Konstantynowska 3, meble.
26 Putersznyt H., Bazarna 6, hebiarka i deski.
27. Rozenberg B., Lutomierska 17 meble.
28. Rozenberg L., Gdańska 12, meble.
29 Rzetelny J., Zgierska 108, meble.
30. Szwarcowski W., Krótka 12, 5 łóżek.
31. Szternzys G., Marysińska 6, meble.
32 Szuster N., Gdańska 11, kredens.
33. Naum Liljański, Ogrodowa 1, 6 szt. towaru.
34. Storch J., Zgierska 56, meble.
35. Sobolewski H., Zgierska 18, meble
36. Szwarcowski Sz., Północna 24, meble.
37. Szwarcowski W., Krótka 12, 20 łóżek polowych.
38. Tincpulwer A., Zgierska 24, meble.
39. Wajskopf D., Rybna 20, kredens.
40 Wajcynger E., Mickiewicza 9, szafa.
41 Wasidłow A., Zawiszy 2, lustro.
42. Zalcensztajn I., Gdańska 8, meble.
43. Zamel Z., Wolborska 35, meble.
44. Żółty S., Nowaka 13, szafa.
45. J. A. Grinsztajn i S-ka, Matejki 4, dwie kasy ogniotrwałe.
46. Kirsztajn M. Sz., Plac Wolności 6, meble.
47. Koks J., Aleksandrowska 87, fortepian.
49. Kurc M., Szkolna 8, meble.
50. Reibenbach A., Zgierska 21, toaletka.
51. Wolf A., Aleksandrowska 91.
52. Bortman E., Drewnowska 13, maszyna do szycia.
53. Cwern M., Nowomiejska 21, meble.
54. Eizenbaum B., Pieprzowa 15, meble
55. Grzeląska I., Aleksandrowska 168, meble.
56. Gotsztajn P., Konstantynowska 3, meble.
57. Herszlikowicz Ch., Limanowskiego 15, meble.
58. Hoffman S., Mickiewicza 3, meble.
59. Kurc M., Szkolna 8, meble, patefon.
60. Kaczorowski W., Jasna 6, meble.
61 Karsch T., Zgierska 104, 2000 kg. skóry.
62. Lipszyc A., Zgierska 66, meble, maszyna do szycia.
63. Milich Z., Pieprzowa 18, meble.
64. Markowicz M., Pieprzowa 6, meble.
65 Pozner E., Szkolna 10, meble.
66. Rajchman, Żórawia 9, meble.
67. Szternzys G., Marysińska 6, meble.
68. Świderski I., Nowomiejska 3, różne naczynia.
69. Szuman M., Pieprzowa 6, meble.
70. Szperlingowa H., Franciszkańska 45, meble, towar.
71. Senderowicz R., Zgierska 38, palto.
72. Śnieg J., Jasna 14, meble.
73. Szternfeld Ch., 11-go Listopada 29, meble.
74. Wajnman M., Szkolna 28, meble.
75. Werk M., Aleksandrowska 175, meble
75a. Grodzicki A., Aleksandrowska 70, meble.
75b. Lubochiński Judel, Wolborska 38, meble.
75c. Rozenblum Lipman, Młynarska 15, meble.
75d. Szajbe Chaim Hersz, Nowomiejska 15, meble
75e. Wróblewski Mojżesz H., Nowomiejska 15, meble.

W dniu 16 stycznia 1930 roku między godziną 9-tą rano, a 4-tą po południu:

76. Altwaser A., Przejazd 41, meble.
77. Adamowicz M., Żeromskiego 6, szafa.
78 Adler M., Żeromskiego 9, meble.
79. Breitbard A., Andrzeja 46, meble, żyrandol.
80. Birnbaum St., Juljusza 3, meble.
81. Buzyn I., Juljusza 4, kredens.
82 Borowicz K., Juljusza 20, meble.
83 Bursztyn B., Andrzeja 38, meble.
84 Blaugrind P., Przejazd 14, meble
85 Boms T., N.-Cegielniana 6, meble.
86. Bibergal P., Moniuszki 11, meble.
87 Bocian T., Cegielniana 36, meble.
89 Berliński M., Piotrkowska 8 sześć sztuk prześcieradeł, 8 szt. towaru
90 Czasznik I., Andrzeja 58, kredens.
91 Cukier E., Żeromskiego 1, meble.
92. Cukier M., Juljusza 15, meble
93. Cegielkowski J., Miedziana 7, szafa.
95 Dawidowicz E., Piotrkowska 34, kredens.
96 Denkowski Z., Przejazd 86, szafa.
97. Engelman Ch., Przejazd 36, meble.
98. Eksztajn Sz., Piotrkowska 112, maszyna do szycia
99. Frenkel S., Andrzeja 46, meble.
100. Fiszer O., Juljusza 15, meble
101. Filipowski A., Piotrkowska 90, meble.
102 Finster T., Juljusza 17, meble.
103. Frenkel E., Juljusza 28, kredens.
104. Gordin J., Andrzeja 58, pianino.
105. Gorski A., Cegielniana 57, biurko, fortepian.
106. Galewscy B-cia. Kolejna 1, wapno, cement.
107. Garelik J., Moniuszki 11, kredens.
108. Goszczewska Z., Kilińskiego 48, 2 szafy.
109. Goldwaser Sz., Piotrkowska 34, trzy skórki.
110. Goldberg A., Piotrkowska 54, meble.
111. Gnat F., Piotrkowska 56, kredens.
113. [illegible]roskop J., Traugutta 4, meble.
114 Galewska M., Traugutta 4, meble.
115. Heiman St., Andrzeja 32, kredens.
116. Herszkopf H., Piotrkowska 116, meble
117. Hamburski E., Piotrkowska 16, kasa ogniotrwała.
119 Jakubowicz U., Juljusza 3, meble.
120 Ingster J., Juljusza 13, meble.
124. Klein M., Przejazd 2, meble
125. Kozak F., Piotrkowska 60, meble.
127. Kozirowski St., Piotrkowska 112, 15 żyrandoli
128. Kon Fr., Piotrkowska 82, meble.
129. Kornacki S., Przejazd 86, meble.
130. Leszczyński P., Piotrkowska 31, meble.
131. Lieberman A., Przejazd 8, maszyna do pisania.
132. Lewkowicz Z., Piotrkowska 82, zegar.
133. Librach F., Żeromskiego 11, meble.
134. Merczyński J., Andrzeja 58, meble.
136 Mętkiewicz B-cia, Piotrkowska 64, sto sztuk towaru.
137. Markowicz M., Piotrkowska 20, lustro.
138. Milgrom K., Piotrkowska 36, meble.
139. Nippe M., Piotrkowska 110, stół.
140. Nippe M., Piotrkowska 110, kredens.
141. Ostromogilski, Andrzeja 46, meble.
142. Olszer M., Moniuszki 11, meble
143 Otelsberg M., Zielona 5/7, gramofon.
144. Pakuła A. J., Piotrkowska 14, linoleum.
145. Pines E., Przejazd 30, meble
146. Prussak R., Andrzeja 28, meble.
147. Piguła R., Zachodnia 34, meble.
148. Pachowski M., Przejazd 48, meble.
149. Radomski P., Lipowa 27, meble.
151. Rubinsztajn A., Piotrkowska 20, towar.
152. Rechtman A., Moniuszki 1, meble.
154. Ryba A., Sienkiewicza 4, kredens.
155. Szer H., Kilińskiego 41, meble.
156. Sztern M., Piotrkowska 6, towar
157. Szochet Z., Piotrkowska 62, meble.
158. Eljasz Sz., Piotrkowska 64, towar.
159. Szeps S., Piotrkowska 70, meble.
160. Szwirgold Ch., Piotrkowska 175, meble
161. Stow. Sport. Gimnast., Zakątna 82, meble.
162. Stow. Pośredn. Handl., Piotrkowska Nr. 64, meble
163. Siuta P., Piotrkowska 92, obuwie.
164 Strykowski Z., Andrzeja 39, meble.
165. Sauman M., Juljusza 6/8, maszyny do pisania, meble biurowe.
167. Thiel A., Juljusza 3, meble.
168. Tarczyński K., Piotrkowska 114, meble.
169. Telatycki E., Piotrkowska 48, dwie maszyny do pisania.
170. Uleżałka A., Piotrkowska 82, meble.
171. Warszawski M., Sienkiewicza 52, meble.
172. Wigdor Wiener, Moniuszki 1, szafa.
173. Wadowicz J., Piotrkowska 90, szafa.
174. Wiener W., Piotrkowska 76, szafa.
175. Weiniger J., Piotrkowska 92, meble.
176. Wolman F., Traugutta 10, meble
177. Waza A., Piotrkowska 54, meble.
178. Wiener D., Piotrkowska 56, szafa.
179. Wruk A., Przejazd 73, meble.
180. Zylberstein S., Andrzeja 30, materjały piśmienne
181. Związek Zaw. Handl. Polskich, Piotrkowska Nr. 108, maszyna do pisania, kasa ogniotrwała, pianino.
182. Żurkowski J., Piotrkowska 120, meble.
183. Baruch Klemens, Piotrkowska 80, biurko.
184 Baruch A., Piotrkowska 80, meble.
185. Cybulski, Mierzejewski i S-ka, Piotrkowska Nr. 119, biurko, maszyna do pisania.
186. Chodkowski St., Sienkiewicza 25, biurko.
187. Cielecki W., Piotrkowska 68, łóżka
188. Dzigan M., Cegielniana 47, urządzenie sklepu.
189. Engielman Ch., Przejazd 36, biurko.
190. Engel S., Cegielniana 52, meble.
192. Fuks L., Zakątna 57, meble, maszyna do pisania.
193. Goldwag F., Piotrkowska 120, meble.
194. Izraelski N., Piotrkowska 82, szafa.
195. Kryszek M., Kilińskiego 60, dwie szafy.
197. Mandelbaum Sz., Piotrkowska 42, szafa.
198. Neuhaus F., Piotrkowska 101, meble.
199. Łódzka Fabr. Pluszów i Aksamitów, Zakątna Nr. 56, maszyna do pisania, 6 szt. pluszu.
200. Północne Tow. Transportu, Andrzeja Nr. 6, 2 maszyny do pisania, biurko.
202. Rak H., Cegielniana 64, meble.
203. Rogoziński M., Piotrkowska 42, szafa.
204. Sobieski J., Przejazd 2, meble, fortepian.
205. „Stebelski i Krywin", Piotrkowska 44, 20 kap pluszowych.
206. Ulrich K., Andrzeja 54, kredens
207. Warchaft F., Piotrkowska 60, zegar.
208. Dębowski P., Kilińskiego 32, meble, maszyna do szycia
209. Engelman H., Przejazd 36, meble.
210. Gorski A., Cegielniana 57, meble.
211. Hercberg A., Południowa 3, wyroby trykotowe.
212. Muchnicki J., Piotrkowska 32, meble.
213. Renc E., Piotrkowska 110, obuwie.
214. Rotberg I., Wschodnia 31 pianino.
214a. Fajerman H., Główna 58, ubrania palta.
214b. Frenkel J., Tramwajowa 3, meble.
214c. Hamer Sz., Gdańska 15, meble.
214d. Rotberg Sz., 6-go Sierpnia 25, meble.
214e. Wojdysławski W., N.-Cegielniana 7, meble.

W dniu 17 stycznia 1930 roku między godziną 9-tą rano, a 4-tą po południu:

215. Brzeziński J., Piotrkowska 294, meble.
216. Błaszczyk J., Piotrkowska 200, meble.
217. Candryk J., Piotrkowska 255, meble, maszyna do szycia.
218. Feldbril D., Piotrkowska 167, pasy skórzane.
219. Frydman T., Zamenhofa 6, meble, rama.
220. Gryga J., Radwańska 55, bufet.
221. Król J., Główna 51, meble, obraz.
222. Kozłowski K., Piotrkowska 273, zegar.
223. Serakowski A., Napiórkowskiego 9, meble.
224. Techterman B., Piotrkowska 132, meble, żyrandol
225. Wrona M., Sz. Pabjanicka 48, meble.
226. Wajkert E., Wysoka 31, tokarnia.
227. Zaromba L., Piotrkowska 275, meble, żyrandol.
228. Hecht M., Nowo-Zarzewska 3, szafa.
229. Klause K., Kilińskiego 138, dwa biurka.
230. Kinas W., Główna 56, szafa.
231. Kozłowski J., Lubelska 3, pięć rowerów.
232. Lesman Sz., Wodny Rynek 14, dwa wozy.
233. Lencberg H., Rzgowska 25, meble, maszyna do szycia.
234. Szałdajewski H., Piotrkowska 294, ubranie męskie.
235. Buchner St., Mazurska 6, meble.
236. Fajner Z., Piotrkowska 116, meble.
237. Finger Sz., Rokicińska 43, meble.
238. Sierakowiak A., Napiórkowskiego 9, meble.
239. Szmetter E., Kilińskiego 192.
239a. Potz Czesław, Radwańska 38, pianino.
239b. Petzold F., Główna 8, 70 swetrów.

פּיעטריקאָווער 18 װאָסקאַדניאַ 41 VII קל. חדר בית תלמוד

אליעזר פּאַסטערנאַק.

בשורה טובה.

װאָלענדיג נאָכקומען דעם װאונש פון פיל עלטערן, צו געבען פאַר זייערע קינדער אַן אָרט אין אונזער חדר, האָבען מיר זיך בעמיהט נאָך אין מיטען שול-יאָהר, דאָס חדר פיל-פאַכיג צו פערגרעסערן.

היינט, זונטאָג, פרשת ויגש, דעם 5 יאַנואַר 1930 װערט אונזער חדר איבערגעטראָגען אין די גרויסע רעמאָנטירטע און ניי-איינגעריכטעטע לאָקאַלען אויף פּיעטריקאָװער 18 — װאָסקאַדניאַ 41 (געװעזענע גימנאַזיום אַ. שאַקין).

די למודי קודש װי אויך די למודי חול לויט'ן פּראָגראַם פון בילדונגס-מיניסטעריום, װערען אָנגעפיהרט דורך די בעסטע קװאַליפיצירטע פּעדאַגאָגישע לעהר-קרעפטען.

ביי דער שולע עקזיסטירט אויך א גן-ילדים פאַר קינדער פון 4–6 יאָהר.

די ליטונג.

עלטערן!

אין מען נאָכמיטאָג חדר=שולע הערען אָנגעטעטען קינדער, װאָס לערנען אין פּאָוושעכנע שולען צו לערנען חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, הוס-פאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף װעלבסט צוזאַמענשטעלען. ס'הערען אויך אָנגע-נומען אָנפאַנגער װאָס ס'װערט אויפגעלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאַװענען. אַ שטרענג-רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.

איינשרייבען טעגליך 4 ביז 7 אָװענד.

יחיאל דוד ראָזענפעלד

פּלאַץ קאָלנאַשטשי (נייע שטאָט) 6

קוטער אָפיצינע, רעכטס, 2. שט.

א שטוב

געאייגנעט פאַר אַ גע-שעפט אויף פּיעטריקאָ-װער גאַס פון זװאָדזקאַ ביז ציגעל-גאַס איז צו פערמיטען. צו ערפאַרען אין אַדמיניסטראַציע

אַן אָרט צום שלאָפען

פאַר אַן אָרענטליכען יונגען-מאַן, איז אָבצוגעבען.

פּאָמאָרסקאַ 14, אויפ'ן הויף, 2. שט., ביי לעסקין.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od wtorku, dnia 31/XII. 1929 roku do poniedziałku, dn. 6.I. 1930 roku

PAT I PATACHON

JAKO

GAZECIARZE

Arcywesoła komedja w dziesięciu aktach.

מעבעל

כ'קויף און פערקויף

דיװאַנען, פעלצען, ניי-מאַשינען, גאַרדעראָבן, סאַמאָװאַרען א.ז.װ. און צאָהל די העכסטע פרייזן

א. װייצמאַן, נאַרוטאָװיטשאַ 19

איז מעבעל-געשעפט

(פּריװאַט-װאוינונג: שענקיעװיטשאַ 29)

ביי מיר איז שטענדיג דאָ פערשידענע געניצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָװענד.

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!

„אינטריגאַנט"

אין דער הויפּט-ראָלע:

EMIL JANNINGS

נעכסטער פּראָגראַם:

אויסטערלישע ליגענס פון ביגאַ פּיעטראָװונאַ

פערשטאַרקטער אָרקעסטער. פערשטאַרקטער אָרקעסטער.

דער זאַל איז גוט בעהייצט.

עלץ-װאָרעזן

קען מען קויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקװעמסטע בעדינגונגען נאָר ביי דער לאַנגיעהריגער פירמע

L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04

בעמערקונג: די קירזשנער-װערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן אָרט. די אַרבייט װערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעעל.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָװינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטװאָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „

נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „

פאַר אַ מיליטער-שורה: [illegible] דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ װאָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.